

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din - nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Srezačevo št. 7563, Zagreb št. 59.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2990 - nočna 2994, 2994 in 2995

Izhaja vsak dan sjetraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Velik zgled

Po izbruhu gospodarske stiske po vojni se je počasi utrđalo prepričanje, da ji sploh ne bomo kos ali pa da se bo premagala po dolgi večdesetletni evoluciji, če ne upoštevamo tistih, ki menijo, da se take stvari morejo izpremeniti sploh le po nasilnih prevratih. Izkušnja zadnjih let pa kaže, da je bilo mogoče, mirnim potom gospodarsko krizo ne samo omiliti, ampak usmerjati gospodarsko življenje polagoma zopet v normalni tok, ako vlada poleg dobre volje tudi velika državniška avtoriteta in sposobnost pa osebna poštenost. Če n. pr. pomislimo, da je Nemčija po svetovni vojni morala iz svojega mesa in krvi iztisniti 33 milijard mark kot vojno odškodnino zaveznikom, pa da se je danes povzdignila do največje vojaške sile za Francijo in Rusijo v Evropi in da je zavladala v njej najzvišnejša gospodarska delavnost, tako na industrijskem področju kakor v kmetijski proizvodnji. — potem moramo pač priznati, da jo vodi mož, ki je svoji veliki nalogi resnično kos. Tudi Italija je napravila ogromne napore, tako da more danes misliti na kolonialni imperij, kojega ustvarjanje kljub ogromnim žrtvam 2 milijard lir, ki jih je italijanska država blagajna že dozdaj za to izdala, dovoljuje nadaljevanje velikih javnih del, ki imajo za cilj gospodarski in moralni dvig te dežele, o katerem se ne more tajiti, da ne bi bil v primeri s stariimi časi uprav orjaški. Primeroma se večje delo je storila Turčija, ki jo je Kemal naravnost ustvaril iznova, ne da bi ga mogla svetovna gospodarska stiska zadržati na poti do kulturnega in gospodarskega napredka države, ki je bila 500 let zancmarjena in se je držala samo s kruto silo. Tudi skandinavske države, da ne govorimo o britanskem imperiju, so na poti do prosperitete, enako kakor velik del južnoameriških držav in celo Španija, ki enako kakor njene istorodne države na drugi strani Atlantika doživlja revolucionarne pretrse, je na poti do gospodarskega ozdravljenja. Povsod vidimo, da gospodarska sposobnost, velika avtoriteta in visoke moralne kvalitete državnikov premagajo najbolj kritične položaje in da tudi sodobna gospodarska stiska ni nepremagljiva ovira na poti do politične, gospodarske in moralne preporoditve narodov po vojni.

Med državne, ki jih morame zaradi njihovih uspešnih naporov v tem oziru najbolj občudovati, spada tudi Portugal. Ta država, ki se je nahajala najmanj 300, ali, če izvzamemo kratko dobo procvatanja pod znanim markizom Pombalom, vsaj 200 let v propadanju, je danes gospodarsko cvrsta, kakor ni bila nikoli prej, dasti jo se vedno pretresajo recidivi nje- njih večstoletnih revolucionarnih krčev. Od 28. maja 1926, odkar je stopil na čelo republikanec general Carmona, smo priče političnega pomirjenja, moralnega dviga in gospodarskega napredka nadarjenega portugalskega naroda, ki se je bil po prejšnjih do dna korumpiranih režimih že skoro popolnoma izpridil. Zasluga za to gre enemu najbolj zanimivih državnikov po vojni, univerzitetnemu profesorju Oliveira Salazarju, ki se odlikuje po tem, da nikoli javno ne govori, dasti je izvrsten govornik, in da po nešteti generacijah portugalskih državnikov, ki so bili vsi vajeni prazniti državno blagajno, v katero je ljudstvo bilo primorano sipati svoje denarje kakor v vrtačo, ki nima dna, predstavlja človeka, ki mu je sedma božja zapoved sveta in ki tudi sam živi navdse skromno v preprosti hišici v Lisbonu. Oblast je sprejel nerad in se ji bo tudi takoj odkrel, kakor hitro bo dokončan njegov načrt reformiranega Portugala, kakaj on po ničemer ne hrepeni bolj, kakor da bi zopet mogel zasedeti stolico za finančne vede v Coimbra, ki jo je bil moral pred 7 leti zapustiti. Njegov politični ideal je nekaj nenavadnega. On pravi, da noče naroda demokratizirati, ampak aristokratizirati, s čemer misli, da mora v življenju naroda zmagati duh nad materijo. Toda izkušnja kaže, da se ministrski predsednik Portugala izvrstno razume tudi na materialne zadeve.

Salazarju se je namreč posrečilo v kratki dobi njegovega doseganja vladanja naravnost čudež. Vemo, da je proračun Portugala že pred vojno bil v kroničnem deficitu, ker je bilo državno gospodarstvo te dežele naravnost turško in je živela iz dneva v dan samo s pomočjo posojil Velike Britanije, kateri je bil Portugal vedno zvest zaveznik. Salazar je najprej postal v kolonije, kjer pa je življenje nebesko lepo in poceni, celo vrsto politikov in gospodarjev prejšnjih režimov, ki so bili deželo spravili na rob propada. Pomislimo samo, da je deficit Portugala kljub temu, da je v vojni delal ogromne dobičke, od 5 milijonov leta 1915-14 narastel na 300 milijonov leta 1925-26, državni dolg pa je bil narastel na nič manj kakor na 10 milijard. Anglija je naenkrat odpovedala Portugalu vsako posojilo. Kljub temu pa se je Salazarju posrečilo, da ni samo uravnovesil dohodkov in izdatkov državnega gospodarstva, ampak da izkazuje portugalski proračun danes povprečno 150 milijonov presežka, in sicer vsako leto znatno več, kakor je bilo to proračunano. S tem, da je Salazar omejil vse neproduktivne izdatke prejšnjih koruptnih režimov, je lahko uporabil javna sredstva za splošno koristna javna dela, za katera izdaja vsako leto najmanj 25% celokupnega proračuna. Izobiljal je vse ceste, ki jih danes občudujejo avtomobilisti vsega sveta, pomnožil železniško mrežo in ustvaril ozorna pristanišča tako v Portugalu kakor v kolonijah. Vzporedno s tem so se zvišali dohodki tako poljedelstva kakor industrije. Tako n. pr. je narastla produkcija rize od 22 milijonov kilogramov na 49 in pol milijona in proizvodnja žita od 300 milijonov kg na 675 milijonov, tako da se danes v Portugalu, ki je uvažal preje okroglo 100 milijonov kilogramov žita na leto, žito sploh ne uvažava več. In kar je glavno, Portugal nima danes niti enega brezposelnega človeka! Seč, ko je Salazar na ta način ustvaril trdno podlago za nadaljnji napredek, se je lotil izgradnje novega družabnega reda in pred par dnevi so otvorili v Lisbonu stanovsko zbornico, ki bo nadomestila urešeni parlament.

Nada na mirno rešitev spora:

Italija pripravljena, da se pogaja

Italijanska in angleška vlada izjavljata, da nimata sovražnih namenov

Pariz, 23. septembra. Po daljši dobi hudega vznemirjenja, napetosti in pesimizma, ki je zaradi spora med Italijo in Abesinijo pričakoval neizogibne nove svetovne vojne, je naenkrat razsvetlil ozračje močan žarek nade. Brez dvoma moramo pripisati vtisu koncentracije pomorskih sil Anglije v Sredozemskem in Rdečem morju, da so vse stranke postale naenkrat bolj popustljive. Kakor znano, je bil namreč tako zvan odbor petih, ki ga je izvolila Zveza narodov, sestavljen predloge, kako doseči med Italijo in Abesinijo kompromis. Predlogi odbora petih sicer še niso oficijelno objavljeni, vendar pa so v glavnih črtah znani.

Kompromisni predlog petorice

Kompromisni predlog, ki ga je sestavila petorica in ki gotovo predstavlja v glavnem načrt, ki ga ima glede rešitve abesinskega vprašanja Anglija, odstopa Italiji nekatere abesinske pokrajine v nižavi, ki se razteza od morske obale do podnožja abesinskega visokogorja. V tem je izražena želja Anglije, da se ne bi nihče dotaknil abesinske visoke planote, kjer izvirajo pritoki Modrega Nila. Vrh tega naj bi Italija dobila velike gospodarske koncesije po vsej Abesiniji, ne da bi se seveda kolikaj prikrajšale pravice drugih velesil do gospodarske eksploatacije dežele; vendar pa bi Italija imela svoje vrste prvenstvo. Za ta pristojenje Abesinije pa naj bi se le-temu cesarstvu, ki mora ostati suvereno, odstopilo pristanišče Zejla v angleški Somaliji, tako da bi Abesinija imela prost dostop do morja po svojem lastnem ozemlju, ker razpolaga danes samo s pristaniščem Džibuti-jem, ki je v francoskih rokah.

Mussolini ne odgovarja več: Ne!

Dočim se je izpočetka zdelo, da bo Italija te predloge Zveze narodov kategorično odklonila in se o njih sploh ne bo hotela pogajati, se je stališče Italije nepričakovano izpremenilo. Italijanski listi izjavljajo, da se je zgodilo to zaradi tega, ker je popustila Anglija, dočim drugi pravijo, da se je Italija odločila za ta korak zaradi tega, ker bi v nasprotnem primeru morala italijanska vlada vzeti nase odgovornost za to, če bi izbruhnila obnova z vojno z Abesinijo tudi vojna z Anglijo. Ni važno, kdo je popustil, pač pa je po zadnjih informacijah bilo čisto gotovo, da bi bila Velika Britanija branila svoje stališče z orožjem, ako bi se Italija ne bila nanj ozirala. Znani žurnalist La Bruyere je v »Journal de Geneve« objavil, da je Britanija zbrala v Sredozemskem morju uprav ogromne sile.

Premoč Velike Britanije

Anglija ima pripravljenih že 50.000 indskih vojakov, da jih prepelje v Egipt, ki je sploh namenjen za bazo angleških vojnih operacij, ako bi v Afriki do tega prišlo. Kar pa pride najbolj v poštev, je to, da je Anglija, kakor trdi »Journal de Geneve«, pripravljena zapreti vsi italijansko armado v Abesiniji. Egipcijska in angleška vlada sta se namreč že sporazumeli, da zapreta Sueški prekop in Anglija ima tudi že vse pripravljeno, da zastraži Adensko ožino. V tem primeru bi se mogla italijanska armada 250.000 mož, ki se nahaja v Afriki, preteliti le skozi Egipt, kjer pa bi seveda našla na odpor. Angleški Home-fleet pa je pripravljen ob gibraltarskih vratih, da vdre v Sredozemsko morje in se združi s tamkaj nahajajočim se angleškim sredomorskim brodom. — V tem primeru bi bila italijanska obal izpostavljena najhujši nevarnosti. Angleško brodomje znaša v razmerju s italijanskim 804.500 ton napram 204.640 tonam. Izvrstno italijansko brodomje kakor tudi letalstvo bi gotovo napravilo angleškemu zelo veliko škodo, toda premoč Velike Britanije je le prevelika. Kar se tiče Malte, pa so Angleži težko svoje moči s tega otoka sploh že premaknili proti vzhodu, to je v Abnir, Kajfo in Akabo. Hladna pamet torej govori za to, da je sporazum boljši nego riziko strahovite vojne.

Italija ne odklanja pogajanj in stavlja svojo predloge

Baron Aloisi je 23. t. m. oficijelno odgovoril predsedniku odbora petih Madariagi, da je Italija pripravljena pogajati se dalje glede rešitve abesinskega vprašanja. Italija izjavlja, da nekateri predlogi odbora petorice niso dovolj jasni. Istočasno želi Italija, da bi se upoštevalo njeno stališče glede mnogih vprašanj, ki jih je odbor resil v taki obliki, da jih Italija na noben način ne more sprejeti. Predvsem stoji Italija na stališču:

1. Abesinija naj dobi izhod na morje skozi italijanska tla, ker bi se sicer mogla oboževati še dalje.
2. Italija se ne more zadovoljiti z Ogadenom in Hararjem, ampak bi morala dobiti še druge teritorije, ki so bili od Abesinije sole v zadnjih desetletjih osvojeni.
3. Italijanska Somali in Eritreja se morata med seboj zvezati po abesinskem ozemlju.

Oliveira Salazar je poučen vzgled velikopotezne, nesebične pa obenem intelektualne in moralno kar najbolj usposobljene državniške osebnosti, ki se je pojavila istočasno z drugimi v Evropi, da jo pomaga rešiti iz velikih sodobnih težav in kriz v novo dobo. Sicer ne vemo, kaj vse še čaka evropske narode, toda delo in poizkusi takih mož gotovo ne bodo ostali brez sadu in uspeha, ker bodo tudi v okolščinah, ki jih more predvideti v bodočnosti, imeli blagodejni učinek in posledice.

4. Mednarodna kontrola Abesinije mora biti pod italijanskim vodstvom.
5. Abesinija se mora razorožiti.

Vprašanje ni rešeno, toda napetost je popustila

Vprašanje torej še davno ni rešeno, kar so ti italijanski predlogi v hudem nasprotju z angleškim stališčem, kakor s stališčem Abesinije, ki je svoje zahteve tudi že predložila. V Londonu pravijo, da niti ona od teh italijanskih zahtev ni sprejemljiva v taki obliki, kakor je formulirana. Zlasti odklanja Anglija vsak italijanski protektorat. Da pa je politična napetost med Italijo in Anglijo nekoliko ponehala, sledi iz tega, da sta 20. in 21. t. m. imela razgovor britski poslanik v Ri-

mu in podtajnik Suresh. Rezultat teh razgovorov je bil komunique, da na eni strani italijanske vojaške priprave v Sredozemskem morju nimajo nobene napadalnega značaja, ampak predstavljajo samo odredbe iz previdnosti, na drugi strani pa da ofenzivnega značaja tudi nima gibanje angleške brodomje v Sredozemskem morju. To je torej uspeh, s katerim moramo zaenkrat biti zadovoljni.

Tajna pogajanja

Zeneva, 23. sept. Dupisnik »Tempsa« sporoča, da se baron Aloisi za kalisami se pogaja, vendar pa se ta pogajanja vodijo tajno in zabežno izven okvira ZN. Svet ZN se torej najbrž ne bo sestel poprej, dokler baron Aloisi ne pojasni svojih novih predlogov in namer.

Položaj se je popolnoma poslabšal

Velika angleška eskadra dospela v Kri

Zeneva, 23. sept. TG. Položaj se je zopet katastrofalno poslabšal. Odbor petorice je sklenil, da so njegova prizadevanja za mirno poravnava spora med Italijo in Abesinijo ostala brez uspeha in da se bo zato v ponedeljek razšel. Vzrok temu je dejstvo, da so tudi oni člani petorice, ki so zavzemali namram Italiji vseskozi simpatično stališče, prišli do zaključka, da bi nadaljne diskusije bile brez pomena, ker so predlogi, ki jih je sedaj stavljal baron Aloisi v imenu Italije, v popolnem nasprotju s predlogi odbora petorice. Zato se pričakuje, da bo v torek Zveza narodov morala načeti diskusijo o sredstvih, ki so še preostala, da bi se spor mirno rešil. Ogromna večina Zveze narodov ho vztrajala na tem, da mora Abesinija ostati neodvisna, česar pa Italija na noben način noče priznati. Zaradi tega ni skoraj nobenega upanja več, da bi se mogla zadeva povrnati drugače, kakor da se sklenejo proti Italiji sankcije.

V Rimu pa so mnenja, da bi se pogajanja lahko nadaljevala toda izven okvira Zveze narodov, nakar pa Anglija po vsej priliki ne bo pristala.

Angleško brodomje na Kri

Atene, 23. sept. TG. Angleška eskadra, sestojča iz 15 ladij, je prispela v pristanišče na Kri. Ostala bo zasidrana v tem pristanišču do 10. oktobra, če se ne bodo zgodili nepredvideni dogodki. Eskadro spremlja bolniška ladja. Ta okolnost daje mnogo misliti, ker angleško brodomje na vajah v mirnem času takih ladij nima.

Turško brodomje mobilizirano

Carigrad, 23. sept. TG. Tukaj se je združilo turško in grško brodomje kakor tudi letala, ki bodo vprizorila v Dardanelah vojaške vaje. Teh vaj se bodo udeležili tudi dve romunski torpedovski. Hosti jih bo grški admiral, ki bo svojo zastavo imel na turški kritarki »Javuz«.

Podban dr. Majcen

Dr. Pirkmajer upokojen

Belgrad, 23. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog notranjega ministra so upokojeni: Dragutin Antić, pomočnik notranjega ministra, dr. Otmar Pirkmajer, pomočnik bana dravske banovine in Janijeje Krasojević, pomočnik bana varšavske banovine. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog notranjega ministra so imenovani: Za pomočnika bana primorske banovine Humbert Lager, načelnik notranjega ministrstva. Za pomočnika bana dravske banovine dr. Stanko Majcen, inšpektor notranjega ministrstva.

Okrožnica ministra Korošca:

Uradniki notranje uprave morajo biti strogo nestranskarški

Belgrad, 23. sept. AA. G. notranji minister je postal podrejenim oblastom okrožnica K. br. 1220 od 21. septembra 1935. Okrožnica se glasi: Po čl. 118 zakona o notranji upravi je namestencem resorov notranjega ministrstva prepovedano vsako kazanje strankarske pripadnosti in strankarsko delovanje na kakršenkoli način. Prepovedano jim je ne samo uporabljanje oblasti in položaja v strankarske svrhe, vplivanje na podrejene državne in samoupravne namestence in državljane, sploh v smeri strankarsko-političnega delovanja, kakor tudi pristransko ravnanje v službi iz strankarskih razlogov — temveč je pod kazensko sankcijo prepovedano tudi podpiranje delo-

vanja političnih strank, čeprav so dovoljene. Namestencem resorov notranjega ministrstva ho najbolje služil državi, če bo daleč od vsakega strankarskega vpliva vršil svoje delo vestno in zvesto in ho imel pred očmi samo zakonitost, pravico in enakost vseh pred zakonom, ustanavljanje in organiziranje političnih strank pa prepustil državljanom samim.

Ko jim sporočite to mojo okrožnico, izvolite opozoriti starejšine podrejenih Vam oblasti in ustanov na jasne določbe čl. 118 zakona o notranji upravi in glejte, da se bodo na poverjenem Vam področju povsod po njem ravnali.

Velika komunistična vohunska zarota

Pariz, 23. sept. AA. Listi že nekaj dni pri- našajo obširna poročila o aretaciji nekega Danca in neke Nemke, nemške državljanke. Aretirali so ju v Strashourgu. Kakor se doznava, sta oba komunisti. Po pisanju Joura gre za zelo resen primer vohunstva. Pri aretiranih so našli velike kantske denarja in dokumente iz katerih se vidi, da sta delala za sovjet. V teh dokumentih so bili izključno podatki o francoski vojaški obrambi. Med drugimi so našli do najmanjših podrobnosti izdelan načrt o

taktiki komunistov v francoski vojni industriji. Najdeni dokument je tako važen, da se je z njim ukvarjal v soboto celo ministrski svet. Kakor govore ho zaradi tega odkritja prišlo do diplomatskih intervencij.

V zvezi s to afero ni izključeno, da pride še do velikih presenečenj, ker se ho po podrobnih proučitvi najdenih dokumentov dalo po vsej priliki ugotoviti, da gre za organizacijo, ki zbira na Francoskem podatke in poročila, ki jih potem prenaša kurir s diplomatskim potnim listom v inozemstvo.

Pravniški kongres v Belgradu

Belgrad, 23. sept. m. Predsedstvo kongresa jugoslovenskih pravnikov je snoči priredilo vsem udeležencem kongresa svečan banket v prostorih oficirskega doma, katerega so se udeležili tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, z gospo soprogo, prometni minister dr. Spaho ter pravosodni minister dr. Mile Miškulin. Dalje so bili navzočni predsednik narodne skupščine Stevan Čirić, bolgarski pravosodni minister Angel Karadžosov, bolgarski poslanik na našem dvoru Dimo Kazasov, češkoslovaški poslanik dr. Vaelav Girsan in zastopniki bolgarskih, poljskih, češkoslovaških pravnih društev in ustanov. Predsednik stalnega odbora kongresa pravnikov dr. Milan Stojadinović je prvi govoril in je najprej napisal zdravico Nj. Vel. kralju Petru II, kateremu so vsi navzočni udeleženci priredili burne ovacije. Vojaška godba je zagrnila državno himno. Nato je udeležence pravnika kongresa pozdravil v imenu vlade dr. Spaho, ki je med drugim izjavil, da vlada želi, da postane pravništvo in zakonitost tudi temelj naše države in je vse navzočne pravnike iz vse države pozval, naj bodo pri tem delu zvesti in iskreni sodelavci kr. vlade. Svoja izjava je prometen minister dr. Spaho zaključil z besedami: »Prepričan sem, da se boste tudi vi strinjali z menoj, če izpovem, da je naš končni cilj, da povsod zavladajo takšna pravna načela in takšen pravni red, ki bo omogočil uspešno napredovanje civiliziranih držav, našo državo pa postavila na čvrste temelje večnega obstoja in napredka.«

Za prometnim ministrom je govoril vseučiliški prof. dr. Arandjelović, ki je zagovarjal ustanovitve enotne kasecije za vso državo. Za njo mu je govoril dr. Politio, predsednik odvetniške zbornice v Zagrebu, na katero je izjavil, da odgovori dr. Stojadinović in dejal, da sprejme vse želje, ki jih bodo pravniki izrazili v svojih resolucijah.

Na snočnem banketu pa je kongres pravnikov pozdravil tudi univerzitetni profesor dr. Metod Dolenc iz Ljubljane v imenu društva »Pravniki«. Za njim so govorili še zastopniki bolgarskih, poljskih in češkoslovaških pravnih društev.

Danes dopoldne je kongres pravnikov nadaljeval svoje delo po sekcijah in je razpravljalo o referatih, ki so bili pravniskemu kongresu predloženi o štirih pravnih vprašanjih, o katerih je »Slovenec«² poročal. Omenjene štiri sekcije so sprejele tudi resolucije, v katerih pravniki kongres kraljevine Jugoslavije, ugotavljajo, da danes sodniki rednih kakor tudi upravnih sodišč ne uživajo jamstva sodne neodvisnosti, ki predstavlja temelj vsake moderne kulturne države, na svoji 7. skupščini v Belgradu smatra, da je potrebno, da se jamstvo sodne neodvisnosti prične takoj izvajati. Kot jamstvo smatra kongres, da je potrebno podpreti kot posebno važno in nujno stalnost in nepremestljivost postavitve in imenovanja na podlagi volitev sodnih kolegijs in na podlagi razpisa. Napredovanje naj bo v načelu avtomatično. Kongres je posebno do tega, da podpreta velik pomen materialnega zavarovanja sodnikov. Posebne resolucije so bile sprejete glede vprašanja privatnega zavarovanja in v tem pogledu jugoslovenski pravniki predlagajo, da bi bilo potrebno nemudoma, po možnosti pa istočasno izenačiti pravo o privatnem zavarovanju s posebnim zakonom o pogrdbi o zavarovanju ter z zakonom o nadzorstvu nad zavarovalnimi družbami. Te resolucije, kakor tudi o ostalih vprašanjih, o katerih je pravniki kongres razpravljali, je sprejel plenum, ki je začel zasediti ob 6. popoldne.

Po sprejetih resolucijah je bil izvoljen stari odbor predsedstva kongresa pravnikov kraljevine Jugoslavije. Izvoljeni so bili za predsednika dosedanj predsednik dr. Milan Stojadinović, med tromi podpredsedniki se nahaja tudi vseučiliški prof. dr. Metod Dolenc iz Ljubljane, nato pa je v odboru še sedem članov iz Belgrada, pet iz Zagreba, iz Ljubljane pa so dr. Rudolf Sajovic, dr. Anton Urbanc, dr. Stojan Bajič in dr. Jure Adlešič.

Iz ostalih mest, kot so Novi Sad, Dubrovnik, Podgorica, Skoplje in Sarajevo pa je bil izvoljen po en član v odbor.

Ob zaključku kongresa je bilo sporočeno, da se bo prihajajoči kongres jugoslovenskih pravnikov vršil v Novem Sadu — Jutri bodo udeleženci kongresa odšli na Oplenac, da se poklonijo tam manom pokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja.

Domači odmevi

Organizacija JRZ v ljubljanskem okoliškem srezu

Ljubljana, 23. sept. Na povabilo ministra dr. Mihe Kreka se je sešlo danes dopoldne v Ljubljani preko 100 funkcionarjev pripravljanih in deloma že definitivnih krajevnih odborov JRZ iz srezu Ljubljana-okolica. Sestanek je otvoril s pozdravom ministra Kreka, katerega so navzoči s burnim ploskanjem in klicanjem sprejeli, g. Sever. Minister dr. Krek je v nad polurnem poročilu podal sliko trenutnega političnega položaja. Omenjal je uvodoma težave, s katerimi se je imel boriti nov kurz z ozirom na številne sile, ki so se ohranile na površju iz prejšnjih dni. Glavni del njegovega od vseh z živahnim odobravanjem sprejete govora je veljal organizaciji JRZ v srezu Ljubljana-okolica. G. minister je mogel z zadovoljstvom ugotoviti, da je nova politična organizacija v tem srezu malone dovršena in da je ljudstvo s polnim razumevanjem sprejelo ne le program nove politične skupine, temveč tudi delo in to težko delo sedanje vlade. Iz črno je g. minister obrazložil vprašanje redukcije plač državnih uslužbencev ter vprašanje kmetijske zaščite. Med prisotnimi je bilo lepo število državnih uslužbencev, ki so z razumevanjem sledili ministru besedi. G. minister je obljubil, da se bo z vso avtoriteto zavzel za zboljšanje položaja, ki je z novo uredbo nastal za nižje uslužbence. Prisotni so g. ministru razložili številne svoje želje, ki jih je obljubil g. minister v polni meri izpolniti.

Ob koncu uspelega sestanka je g. minister omenil gorostaste vesti, ki se širijo zadnje čase samo po Sloveniji in katerih edini namen je beganje ljudstva. Apeliral je na samozavest, politično zrelost in ponos ter zatrdil, da ni nikakega razloga za kakršnokoli vznemirjenje. Vlada uživa prekoslej polno zaupanje vseh činitelev in nima nikjer resnega nasprotnika.

Logičen zaključek postavljenih premic

Ing. t. St. se v »Sloveniji«² zavzema za osnivanje »enotne slovenske fronte«, v kateri naj bi postavili vse posebne postulate posrednih političnih strank in socialnih skupin, bodisi delojemalcev ali delodajalcev, kmeta ali delavca do tistega trenutka, ko si bomo zagotovili po ustavni poti svojo kulturno, politično in gospodarsko samostojnost v naši državi. Ne da bi se spuščali v razglabljanje o umestnosti in potrebi takšne »enotne slovenske fronte«, kakor si jo zamišlja pisec, hočemo le ugotoviti piševo mnenje glede politične skupine in oseb, ki naj bi prevzele pobudo za takšno gibanje. Clankar namreč ugotavlja: »Odkrito moramo priznati, da se brez dvoma nahaja v vrstah bivše Slovenske ljudske stranke večina slovenskega naroda. Priznati moramo nadalje, da je ta politična skupina najbolje organizirana in da ima najširši aparat za delo združitve vseh narodnih sil. Zato je po mojem mnenju v današnji zgodovinski dobi prav ta skupina najzposobnejša, da je zaupamo do velike nalogo. Poleg tega pa je politični voditelj te skupine neomadeževan politik, ki ne uživa samo zaupanja večine slovenskega naroda, ampak tudi sposobnost pri postitvenih pripadnikih drugih političnih skupin in ki je ena redkih političnih osebnosti, ki je tudi v srbski politični javnosti splošno spoštovana. Zato brez strahu in jasno izpovem, da je po mojem mnenju prav ta voditelj določen, da posveti svoje moči temu zgodovinskemu pozivu.« Mi bi še pripomnili, da je ta voditelj že pokazal po slovenskemu narodu, Minister Krek, ki je že večkrat prinesel njegove pozdrave slovenskemu narodu, je na shodu v Konjicah dejal: »Vse postene in odkrite Slovence«² vabimo v JRZ. Delati hočemo za skupnost države, dokazati hočemo, da so naši slovenski interesi prav lepo združljivi z interesi skupne države. Ker Slovenec, zato Jugoslovan, čim bolj Slovenec, tem bolj Jugoslovan.« Jasne besede, ki vsebujejo program. Treba samo slediti voditelju, ki mu vsi priznavajo, da vodi veliko večino slovenskega naroda in enotnost v nastopanju bo dosežena brez posebnih front!

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno, ponekod dež, hladneje, kmalu nato zboljšanje.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, temperaturna se bo dvignila.

Dva prosvetna tabora

V Ptuj

V soboto dne 21. in v nedeljo 22. sept. se je vršila v Ptuj velika narodna slovesnost — narodni tabor, ki jo je priredilo Prosvetno društvo v Ptuj ob priliki svoje 40 letnice obstoja. Toga velikega narodnega tabora se je udeležilo ljudstvo iz vsega Ptujkega polja in iz raznih drugih krajev. Že v soboto se je oblekel Ptuj v praznično obleko, raz hiš so plapolale zastave, ljudstvo pa je bilo veselo razpoloženo. Pester spored prireditve, posebno Petančičeva igra »Miklova Zalac«, ki jo je igralo 150 igralcev, je naše ljudstvo izredno zanimala. V soboto po slovesnih večericah v miniritski cerkvi se je vršil pohod konjenikov v narodnih nošah z mestno godbo na čelu k cerkvi sv. Ožbalda, kjer je imel g. dr. Remec Alojzij na množico pozdravni govor, v katerem je na kratko orisal zgodovino Ptuja in boške boje s Turki pred 400 leti. Sledila je igra Petančičeve Miklove Zale ob veliki udeležbi občinstva, ki je navzočega avtorja igre neprekidno burno alkamlirala. Uspeh igre je bil v vsakem oziru brezhiben.

V nedeljo 22. t. m. ob 5 je bila budnica, ob 10 pa se je vršila pomfistikalna služba božja na Tyrševem trgu, ko je daroval ptujski proš g. Iv. Greif ob številni asistenci med temi tudi ing. Vreče iz Maribora. Službo božjo je spremljala mestna godba in cerkveni pevski zbor pod taktirko g. Ferd. Frasa. Po službi božji je bilo veliko zborovanje, ki ga je otvoril z lepim govorom g. dr. Remec, ki je pozdravil vse navzoče, med temi tudi ministra g. dr. Miha Kreka. Sledili so govori g. prof. Franca Sušnika, Marko Krajnc, ministra dr. Kreka in delkana Goniščka. Vsebinski del govora je prinesel »Ponedeljski Slovenec«. Mestna godba je zasvirala drž. himno, nato pa pesem »Hej Slovenec«, ki jo je pela navzoča množica ljudstva.

Popoldne ob 16 so se vršile slovesne večerice v miniritski cerkvi, nato pohod konjenikov v narodnih nošah z mestno godbo na čelu na prostor pri cerkvi sv. Ožbalda, kjer se je ponovno vršila slavnostna prireditev Petančičeve igre »Miklova Zalac«. Naval k tej igri je bil tako velik, da so reditelji in stražarji le z muko vzdržali red. Godbalec je bilo vsoko nad 3000, kar prireditelji od daleč niso računali. Uspeh je tako v moralnem, kakor materialnem oziru nadvse zadovoljiv. Da

Brez strank ni demokracije

Na velikem shodu v Virovitici je minister šum in rud Gjura Janković imel tehten govor. V njem je med drugim dejal: »Resnica je, da smo v tej državi enakopravni pred državnimi zakoni. Toda prav tako je res, da smo v svoje življenje uvedli precejšnjo mero nezaupanja enih proti drugim in strah, da bo en del naroda nadvladal drugega. V tem strahu pred neenakopravnostjo smo 17 let skupnega življenja porabili za razpravljanje, kako hočemo urediti državo, a nisimo posvetili dovolj pažnje gospodarsko-socialnemu vprašanju, ki je na vsem svetu najvažnejše, ker zadava naš železdec. Mesto da bi poševali gospodarsko krizo, še danes razpravljamo o državnopravnih vprašanjih. Mnogi politiki so pričeli trošiti med ljudstvo sovraštvo, kar je vzbudilo odpor. Bojimo se, da ta strup ne zaide tudi v našo mladino. Za časa volitev v narodno skupščino smo slišali strašne obtožbe proti nekaterim ljudem, kakor da bi bili oni nasprotniki Jugoslavije, samo radi tega, ker so bili drugačnega političnega naziranja. Takšne obtožbe so stvorile na eni strani strah za enakopravnost. Če je kdo nasprotnik države, ga je treba postaviti pred sodišče; nihče ga ne sme obtoževati na shodih, kajti tisti, kateremu se dokaže, da podira skupno hišo, mora brez usmiljenja okusiti zakonske posledice. Dovolj smo se obtoževali in sumičili, skrajni čas je, da se lotimo konstruktivnega dela. Naredimo križ čez vse, kar nas je delilo v preteklosti in delajmo za splošni blagor našega naroda. Stojadinovičeva vlada hoče narodu vrniti državljanske pravice, uvedi hoče demokracijo, katere program je: »Z narodom za narod«. Naša naloga je, da pomirjamo strasti, ki so jih zbudile zadnje volitve. Zato je bilo treba dati narodu svobodo, čeprav so mnogi ugovarjali, češ, da je to nevarno. Vsak narod ima pravico, da zahteva vladavino, kakršno sam hoče; naš narod je bil vedno za vladavino, demokracijo in svobodo. Nekateri govorniki, da so stranke luksuz; toda brez strank ni demokracije. Če je stranka luksuz, potem je tudi svoboda luksuz. Ta svoboda je pripomogla do tega, da dr. Maček, dr. Vilder in ostali politiki prihajajo v Belgrad na razgovor s političnimi možmi. Pred nekoliko leti si tega ni bilo mogoče misliti ne zato, ker bi tega ti politiki ne bili hoteli, ampak radi tega, ker ni šlo nekaterim patentiranim politikom v račun, da bi prišlo do teh sestankov. Na teh sestankih se rešujejo mnoga sporna vprašanja. Tisti, ki kritizirajo vlado dr. Stojadinoviča, ker je dala narodu svobodo in trdi, da bo s tem kompromitirana državna in narodna misel, naj vedo, da je Stojadinovičeva misel, ohraniti in okrečiti narodno in državno misel prav s pomočjo svobode.

Hmelj

Zalac, 25. septembra. Pri nekoliko bolj mirnem razpoloženju se je danes nadaljevalo z nakupovanjem letošnjega pridelka po neizpremenjenih cenah 18 do 28 dinarjev za boljše blago, za večje partije res prvovrstnega blaga se je plačalo tudi nekaj čez. Za najboljšo in zlasti tudi v barvi brezhibno blago je tendenca čvrsta.

Zalac, 25. septembra. Pri neizpremenjenem položaju se nadaljuje z nakupovanjem po 30 do 35 Kč, te je 54 do 65 Din za kilogram. Tendence je mirna in nestalna. Prav tako je v Roudnici in Ustehu položaj nespremenjen in se polagoma nadaljuje z nakupovanjem po 22 do 26 Kč to je 40 do 47 dinarjev za kilogram. Računa se, da je prodano iz prve roke v Zalcu 45%, v Roudnici in Ustehu pa nad 50% letošnjega pridelka.

Pariz, 23. septembra. AA. Današnja pariška izdaja lista »New York Herald«² poroča iz Monakovega, da je že v terek strmoglavilo pri Bergenu v Bavarskih Alpah neko vojaško letalo in da so se ubili pilot in šest članikov, ki so se vračali z manevrov. Ker so je nesreča pripetila v neohljudenem kraju, so v Monakovem šele snoči izvedeli o katastrofi.

Dva prosvetna tabora

V Ptuj

beleži igra tako dober uspeh. Je zasluga neumornega avtorja bogoslovca g. Petančiča, ki je vodil igro osebno in se ni ustrašil ne časa ne truda ter je s svojo energijo in disciplino dosel tudi popoln uspeh. Množica tudi ni štedila z burnimi priznanji, da se mu odožili za njegov trud in požrtvovalnost. Njegova igra »Miklova Zalac«² se bo na splošno željo v kratkem ponovila. Prosvetno društvo v Ptuj je lahko ponosno na uspeh, pač pa pripravljamo, da odredi potrebno pri prihodnji predstavi, da bo kos velikemu navalu ljudstva. — Udeležencem tega velikega dvojevnega narodnega tabora pa bo ostal v najlepšem spominu.

V Ljutomeru

Ljutomer je večraj s svojo okolico doživel praznik vstajenja katoliške prosvete. Domače prosvetno društvo je poleg 35 letnice svojega obstoja proslavilo tudi 10 letnico svojega Doma. Večraj se je okoli tega našega hrama zbrala tisočglava množica veselih fantov in deklet in obujala spomine preteklih desetih let. Lepše bi naše prosvetno društvo ne moglo proslaviti tega dne, kakor da si je za to slovesno priliko dala blagosloviti nov prapor. Ta prapor nas bo v bodoče združeval in vodil. Novi prapor je vzbujal prav posebno pozornost. Res je tako lep, da ga nima Slovenija. Blagoslovil ga je domači g. župnik, monsignor Lovrec, ki je zatom opravil tudi sv. mašo. Istega dne je g. monsignor Lovrec obhajal tudi 25 letnico svojega pastirovanja v Ljutomeru.

Po sv. maši je bilo na vrtu Kat. doma slavnostno zborovanje, na katerem je govoril bivši poslanec g. Hohnjec o bodočih nalogah katoliške prosvete. Notranjemu ministru, ki je hote našemu novemu praporu, je bila odposlana pozdravna brajovjaka.

Za tem se je vršila slavnostna akademija s peljem, simboličnimi vajami in z vpriizoritvijo misterija »Teofil«. Kot slavnostni govornik je nastopil tudi akademik Ciril Zehot. Na večer pa se je na vrtu kat. doma razvila prijateljska zabava.

Ministrski predsednik v Črni gori

Belgrad, 23. sept. m. Davi ob pol 8 je odpotoval v Črno goro s svojo go. soprogo predsednik ministrskega sveta in zunanji minister g. dr. M. Stojadinović v spremstvu prosvetnega ministra Dobrovića Stosića, gradbenega ministra ing. Mišića Bobića in nekaterih drugih narodnih poslanec. Predsednik kr. vlade bo na svojem potovanju obiskal v Črni gori sledeča mesta: Plevlje, Priboj, kjer bo prisiloval tudi otvoritvi ceste v Budeševci, nato pa bo odšel v Nikšić, Danilovgrad, Podgorico, Cetinje, Bar, Ercegnovi, Trebinje, Biheće, Nevesinje in še nekatera druga mesta. Predsednik vlade bo po določenem načrtu na potovanju do 30. t. m. ter se bo v Belgrad vrnil čez Sarajevo. Po poročilih, ki so doslej prispela semkaj

iz mest v Sumadijo, skozi katero potuje predsednik vlade, je razvidno, da je bil v vseh teh mestih prirejen dr. Stojadinoviču prišeren sprejem, ki je bil posebno slovesen v Užicah, kamor je predsednik vlade prispel ob 1 in se je podal v hotel Paris. Čeprav prebivalstvo tega mesta ni bilo obveščeno o prihodu predsednika vlade, se je vest o njegovem prihodu z bliskovito naglico razširila po mestu in je pred hotel, v katerem se je mudil pri kosilu dr. Stojadinović s spremstvom, prispelo veliko število pristašev JRZ, s katerimi se je predsednik vlade delj časa razgovarjal. Ob 14.30 pa je dr. Stojadinović odpotoval iz Užic proti Plevlju čez Vardište.

Potreba naše zveze z morjem

Belgrad, 23. sept. m. Nocojsnja »Pravda«² objavlja pod naslovom »Knjiga o potrebi zgraditve proge Kočevje — Delnice v dolžini 50 km«² daljši članek, v katerem povdarja potrebo železniške zveze Slovenije z morjem.

Nov predsednik Ciamaca

Belgrad, 23. sept. m. Snoči je bil na konferenci Ciamaca soglasno izvoljen za predsednika za prihodnje leto Lev Siharva, znani češkoslovaški politik in časnikar.

Ekskurzija montanistov

Belgrad, 23. sept. m. Danes se je mudilo tukaj pod vodstvom starešine rudarskega oddelka na ljubljanski univerzi, vseučiliškega prof. Viktorja Gostiša, 25 članov ekskuzije, ki so jo napravili po Bosni in Srbiji absolventi montanističnega oddelka ljubljanske univerze. Absolventi tega oddelka na ljubljanski univerzi so se podali najprej v Preko, kjer so si ogledali zaloge lignita ter instalacije, ki so v zvezi s pridobivanjem soli. Od tu so se podali v rudnik Zenico, za tem pa v Vareš, iz Sarajeva so nadaljevali ekskuzijo v Kraljevo in Kosovsko Mitrovico, kjer so si ogledali velike instalacije društva Trepča »Mines Limited«. Gidoto so se podali v Skoplje in v Radušu pod Ljubocinom, kjer so kromovni rudniki. Ogledali so si tudi rudnik v Aleksincu, v katerem je zaposlenih precej slovenskih rudarjev. Slednjic pa so obiskali še rudnik Bor.

Osebnosti

Belgrad, 23. sept. AA. Odlikovan je z redom sv. Save III. stopnje Milan Savić-Schwarz, generalni konzul kraljevine Jugoslavije v Curihu. — Za načelnika splošnega oddelka ministrstva za pošto in brczvaj je imenovan gosp. Milorad Nikolić, ravnatelj PDI v Sarajevu. — Za načelnika splošnega oddelka finančnega ministrstva je imenovan ministrski svetnik Rastko Dragič. — S kraljevim ukazom je postavljen za načelnika devizno-valutnega odseka v finančnem ministertvu Nikola Stanarević. — Otvorita se nova konzulata kraljevine Jugoslavije na Krfu in v Temišvaru.

Belgrad, 23. sept. m. Z dekretom finančnega ministra so postavljeni: v glavno carinarstvo v Belgradu za carinika 8. pol. skup. Gorgje Alempijević, dosedaj v Mariboru. — Za pomožnega carinika 9. pol. skup. Dušan Mitrović, dosedaj v Mariboru; v glavno carinarstvo v Maribor so postavljeni za carinika 8. pol. skup. Ivan Medanić, sedaj v Zagrebu, za pomožnega carinika 9. pol. skup. Angjeil Kovačević, dosedaj v Metkoviću. — V Novi Sad je prestavljen za pomožnega arhivarja 10. pol. skup. Peter Mihajlović, dosedaj v Mariboru. Na glavno carinarstvo v Susak je prestavljen za carinika 8. pol. skup. Vidko Brolih, dosedaj v Djakovici ter Bozidar Milivojević v Gorajo Radgono. Za carinika v Veliko Kikindjo Julij Tot, do sedaj v Zagrebu. V Virovitico za pom. carinika 9. pol. skup. Albert Kobcek, pomožni carinik v Subotici. V Gornjo Radgono za pomožnega carinika 9. pol. skup. Slavomir Jurković iz carinarne Dravograd-Meža. Na carinarico v Kotoribo za carinika 8. pol. skup. Dragotina Švacov, carinik v Ljubljani. V Metković za carinika 8. pol. skup. Bozidar Klobočar, dosedaj v Gornji Radgoni.

Izvoz krme prepovedan

Belgrad, 23. sept. AA. Da se prepreči izvoz krme, neobhodno potrebne za prehrano živine, in spekulacije z dražitvijo te krme, je ministrski svet na podlagi sklepa ministrskega gospodarskega odbora odredil, da se v interesu prehrane živine začasno prepove vsak izvoz krme, in sicer sena, detelje in lucerne, semena grašnice, slame, otrobov in sušenih repnih rezancev.

Koalicijska vlada v Španiji

Madrid, 23. sept. c. Predsednik parlamenta Santiago Alba je sprejel mandat za sestavo vlade. Alba se je danes ves dan pogajal z vodilnimi politiki, posebno z Lerrouxom in Gilom Roblesom. Vlado Santiaga Albe zahteva predsednik republike, ker želi, da bi se sestavila vlada, v kateri bi bilo zastopanih čim več strank, posebno onih z leve. Na sporedu so namreč važna vprašanja notranje politike, posebno nov volilni zakon in pa izvedba občinskih volitev. Zaradi spora med Anglijo in Italijo pa je tudi mednarodni položaj Španije tako kočljiv, da je nujna močna vlada narodnega sporazuma.

Nacistična nevarnost v Avstriji

Dunaj, 23. sept. AA. Policija je na nekem gradbenem prostoru odkrila skrivno skladišče orožja. Razen mnogih pušk in več strojnice so oblastva našla tudi popolno opremo za instaliranje matone nacistične oddaje postaje. Razen tega so prišli na sled tudi tajni nacionalnosocijalistični propagadni centrali, ki je imela svoje podružnice v vseh dunajskih krajih. Mnogo oseb je aretiranih.

Ford kandidat za predsednika USA

Washington, 23. sept. c. Nove volitve predsednika se bodo vršile leta 1936. Dasi je se dovolj časa za izbero kandidata, se vendarle zmeraj češče govori, da bo Henry Ford, avtomobilski kralj, kandidiral proti Rooseveltu. Pripravlja se akcija, da bi se združilo konservativno krilo republikanske stranke s konservativnim krilom demokratske stranke. Če bi prišlo do združitve, bo Ford kandidatura gotovo sprejel.

Rusija se vrača k staremu

»Maršal sovjetske unije«

Moskva, 23. sept. b. V zvezi z organizacijo sovjetske vojske je centralni izvršilni odbor sveta ljudskih komisarjev izdal naredbo, po kateri se zopet uvajajo rdečo armado naslednji čini: v vojski na kopnem in pri letalstvu: poročnik, nadporočnik, kapetan, major, polkovnik in general; v mornarici: čin 1. čina, zastavonoša 1. in 2. čina. Razen tega se uvaja naslov »maršala sovjetske unije«, ki ga lahko izvrši centralni izvršilni odbor posameznim poveljnikom za izredne zasluge. Reorganiziran bo tudi štab rdeče armade.

SPORT

Dublin, 23. sept. b. Tenis tekma med Zagrebom in Varšavo se je končala s 5:1 (1:1) za Zagreb.

Mogočen tabor pri Novi Štifi

Ni boji prijaznega kraja na naši Dolenjski kot je Nova Štifa. V nedeljo zjutraj so od vseh strani hiteli moške in fantje v staro in lepo romarsko cerkev, da opravijo svojo nedeljsko dolžnost. Po vseh potih, ki vodijo na hrib, so prihajali krepki dolenjski moške in fantje. Od vseh strani so prišli: peš, na kolesih in na vozovih. Toliko jih je bilo, da bi bila še ribniška cerkev premajhna, kaj šele Marijina cerkva pri Novi Štifi.

Po opravljeni nedeljski dolžnosti so se zbrali moške in fantje pod starodavno lipo pred samostanom in napolnili ves prostor, ki je pred cerkvijo za samostanom. Bilo jih je nad 3000 mož in fantov. Z njihovih obrazov je zrla zvest, da bodo vendar enkrat slišali pošteno besedo.

Gospod Andolšek, ribniški rojak, je otvoril shod in sporočil pozdrav ministra dr. Korošca in prebral pismo ministra dr. Kreka, kar je bilo sprejeto z velikim navdušenjem.

Na govorniški oder je stopil ravnatelj g. Gabrovšek.

Spomnil je poslušalce na leta trpljenja in mučevanja vsega kar je našec. Presenečene zadnje volitve in ustanovljanje Pofa je končno izpodneslo nasilstvu tla. Misel, da je treba vrniti državljanom svobodo, da je treba pošteno in sporazumno urediti Jugoslavijo, je omogočila našemu voditelju, da je stopil v vlado. Ker smo Slovenci majhni, smo morali iskati zaveznike med tistimi, ki hočejo delati na obnovi države. Zakon zahteva državne siranke, zato smo ustanovili s temi zavezniki Jugoslovansko radikalno zajednico. Ker hočemo dobro tej državi in narodu, zato se naši voditelji niso ustrašili prevzeti strašno dediščino po prejšnjih vladah. Ker je toliko zavoženega, ker je na tleh gospodarstvo in veljava oblasti, bo treba ogromno dela in silne potrpežljivosti, da pridemo do urejenih razmer. Govornik se je obrnil proti tistim, ki že skušajo z lažmi in očitki ovirati delo nove vlade. Ko je omenil, kako dvoletno vlogo igrajo nekateri poslanci, je izbruhnil vihar ogorčenja proti dr. Lavrenčiču. Kraj, kjer je bil »izvoljen«, je pokazal dovolj jasno, da ta poslanec nima nikogar za seboj in da je končno odbil se tiste, ki so ga volili. Neki bivši bojovniki so raztrosili letake proti Korošcu, češ da je izdal slovenstvo. Ko je govornik zavrnil te klevete in pokazal na delo našega voditelja za slovensko stvar v dobi, ko je bilo treba za slovenstvo trpeti, so zborovalci navdušeno vzklikali dr. Korošcu in obsodili »novce slovenske« Führer-jev.

Marij Avčin: Nekaj slik iz Poljske (Nadaljevanje)

Štirje ogromni bazeni, v njih prepolno tovornih ladij, tako, da morajo druge čakati pred lukjo, kdaj bodo mogle odloziti svoj tovor. Dvigala krcajo, prenašajo kar cele vagonne in jih strosajo v trup ladij. V sredini bazena poglobljeje dno, vlačilci odvažajo blato. Ogromna skladišča za sladkor, premož, melaso, olje, največja ledenica v Evropi in luščilnica riža, so na obrežjih. Vse je novo. »Dvožec pomoraki« — pomorski kolodvor nudi potnikom vso udobnost. Kapitanat luke, signalne naprave in radio postaja. Vsi napisji tujj v angleškem jeziku. Gdinja je krasen, ličen vzor luke, le škoda, da je tako od rok in neugodne politične lege. Vkljub vsemu pa je že zdavnaj prekročila svobodno luko Gdansk.

Povem naj, da si je »kurčak« ogledoval vse to z obema kovčkoma v rokah. Tudi je zanimivo, kako so se naši sopotniki prelevili. Kar celi letoviščarji so postali — vse v belem, elegantno, kakor da ne bi stanovali v emigrantskem domu. Mojskric skoro nisem spoznal, imeli sta novi pentlji, ki sta jih na hitro roko urožali pred izletom. Le kurčak in mi smo ostali neopromenjeni.

NOČ V AZILU IN IZLET V GDANSK.

Ce še tako lepo zveni ime »emigrantski hotel«, je to le samo azil. In če te v kavarnici vpraša kakšna Valevska, kje stanuješ, ji nikar ne odgovori: »V emigrantskem hotelu«. Tega se je narod tudi zavedal in se temu primerno ravnal.

Predvsem smo prihajali v »hotel« zelo pozno zvečer, ko je bila že trda noč. Hodili smo pa po stranskih ulicah in če se je srečalo novo poezništvo in se je vprašalo: »Kam pa kam?« se je odgovorilo: »Malo na sprehod.« V resnici smo pa hodili skozi tume v — »hotel«. In če te srečalo novo

Govornik se je dotaknil Mačkove agitacije in poudaril: Hrvatje so naši bratje. Blizu so nam po svoji krščanski kulturi pa tudi po trpljenju, ki so ga z nami prenašali. Zato je neumno govorjenje, da smo proti njim. Vlada, v kateri sedi dr. Korošec, se zaveda, da je sporazumno delo v državi nemogoče brez Hrvatov. Prav oni bi morali biti hvalezni Korošcu, da je s svojim vstopom v vlado pomagal ustvariti predpogoje za bodoče svobodne volitve. Mi ljubimo Hrvatje, toda nečemo nikake hrvaške agitacije na slovenskih tleh, ker velja tudi nasproti njim, da hočemo biti na svoji zemlji svoj gospodar. Pogumno smo vzdržali dobo nasilij, pogumno bomo vzdržali tudi v dobi, ko je treba z naporom in samopremagovanjem popravljati škodo, ki so jo drugi napravili. Naša moč je bila v tem, da smo držali skupaj, v tej slogi bomo tudi zmagali.

Te jasne in odločne besede so moške navdušeno pozdravljali.

Drugi govornik g. Smersu Rudolf je v kratkem in jednatem govoru obrazložil socialni položaj kmeta in delavca: »Naša zemlja zahteva od kmeta za skromen pridelek trdega dela. V takih razmerah prevladuje mala in srednja kmetija, ki komaj preživlja. Naši fantje morajo navadno priti še za drugo delo v obrti in industriji. Včasih so hodili v Ameriko. Tu je naša rana. Kam z ljudmi? Industrijo je treba enakomerno razdeliti. To je ena izmed dolenjskih zahtev.«

Govornik je resno opozoril na zanemarjanje združne misli tudi od strani ljudi in spodbujal k resnemu delu za stanovsko združitev. Končal je: »Prišli so lepši časi. Bodimo jih vredni in tako bo tudi za našo Dolenjsko zrasel dober kos kruha, kar nam Bog pomagaj!«

K besedi se je oglasil tudi domačin g. Rigler. Spominjal se je raznih krivic, ki so se godile zlasti v Ribniški dolini in opozarjal ljudi, naj bodo disciplinirani in kakor en mož za svojimi voditelji.

Toplo je bil pozdravljen bivši poslanec g. Škulj, ki je z navdušenjem in veseljem nad svobodo svojih ljudi budil upanje na boljše čase. Dejal je: »Stiskali smo pesti in škrtali z zobmi, ker je naša volja, da nikdar več ne bomo šli navzdol kot smo šli. Nikdar pa nismo dvignili pesti, ker smo imeli vero in ljubezen do Jugoslavije.« Spominjal se je zlasti krivic, ki so se godile kočevskim Slovincem in je zaključil svoj govor: Ta shod naj bo kres, ki bo vžigal nove male kresove po vseh... G. Andolšek je nato prebral pozdravni brzojavki, ki sta bili odposlani dr. Korošcu in dr. Kreku. Zborovalci so jih z navdušenjem sprejeli.

Nato je zaključil zborovanje z geslom: Z narodom za narod. — Moške in fantje pa so se razšli v vedrem razpoloženju.

Ponikve-Dobrepolje

Blagoslov Zdravstvenega doma in zdravstveni tabor v Ponikvah se vrši ob vsakem vremenu prihodnje nedelje, dne 29. septembra t. l. Sporedi: ob poldevetih sprejem udeležnikov, ob 9 sv. maša z govorom, nato blagoslov Zdravstvenega doma. Potem bo na istem mestu zdravstveni tabor z zanimivimi govori.

Gospodinski tečaj v Ponikvah, ki bo trajal tri mesere, se prične 1. okt. t. l. Dekleta stanujejo v zavodu. Katera se misli udeležiti tega tečaja, naj se čimprej še ta teden priklasi. Vse potrebne informacije daje Zavod sv. Terezike v Ponikvah, p. Videm-Dobrepolje.

poznanstvo v »hotelu« samem, se je fingiralo glavobol in migreno, da je imel smisel držati roke pred obrazom. Koliko aspirinov bi bilo treba, da bi ljudje prišli k zdravi pameti?

Dvigalo v Gdinji, ki prenaša cele vagonne.

Poveod je bila že tema, ko smo se priplazili do spalnice. Le srebrni žarki mesečine so lili

S pravniškega kongresa v Belgradu

Pravniški kongres v Belgradu se je slovesno začel 22. t. m. Na kongresu je na slavnostni seji spregovoril tudi predsednik vlade g. dr. M. Stojadinović, kakor kaže naša slika.

Velika sleparija Petra Bauka

Ljubljana, 23. septembra.

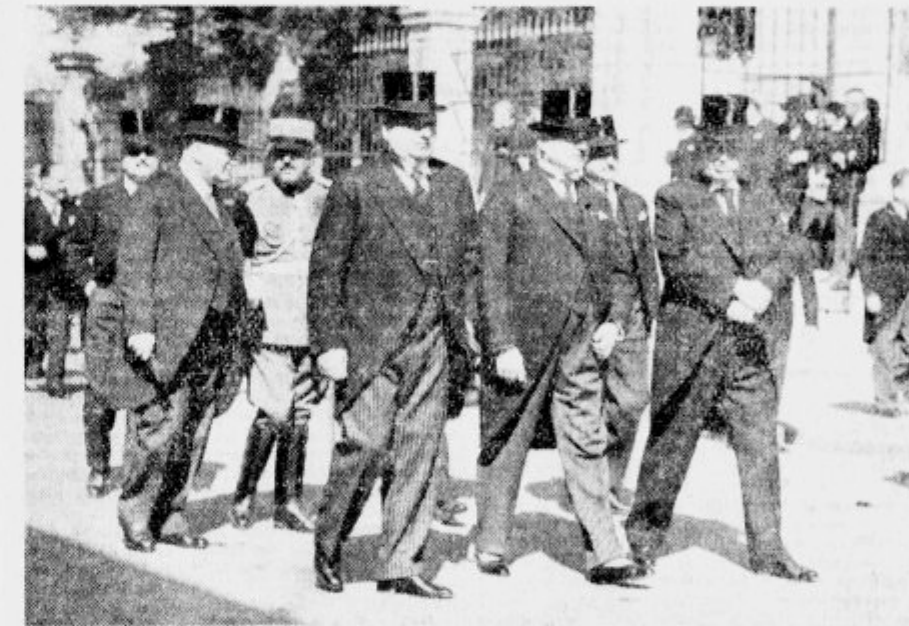
Vse varnostne oblasti v državi, zlasti po mestih se močno zanimajo za velepleparije, ki jih je vršil kar na debelo in na rafiniran način pustolovec Peter Bauk, rojen v Mostarju, star okoli 41 let in prav eleganten. Bauk je pred leti ustanovil v Belgradu posebno podjetje »Slovenski jug«, ki je imelo nalogo publicistično delati propagando za našo državo. Vozil se je v I. in II. razredu povsod po državi, obiskoval je razna mesta, predstavljal se je uglednim in odličnim osebnostim in navezaval stike osobito z raznimi kulturnimi in drugimi faktorji. Je to samozavesten pustolovec, kavalirskega nastopa, a tudi zelo prebrisan, ki je umel celo oblasti speljati na led. Kakšno vsoto dosega njegove sleparije, še ni natančno dognano.

Peter Bauk, ki se je po raznih krajih predstavljal tudi pod napačnim imenom kot Vladimir Marković ali Nikolič, je obiskal na svoji sleparki turneji tudi Slovenijo. Posebno lani je bil po naših krajih zelo agilen. Pravijo, da je od raznih osebnosti izmamil na račun projektirane velike knjige o pokojnem kralju, prav čudne tisočake. Nekatera podjetja in razne korporacije so mu na-

kazovale kar po 10.000 in še več tisoč dinarjev. Ponekod se je predstavljal tudi kot visok ministrski uradnik, ki vrši posebno misijo. Pravijo, da je lani v nekaj mesecih pri nas nabral ogromne svote. V prvi vrsti je Bauk nabiral prispevke za monumentalno knjigo o blagopokojnem kralju Aleksandru I., zbiral pa je tudi prispevek za monumentalni spomenik in naročila za kraljeve slike. Njegovi posli so bili obsežni in plodonosni. Polagoma prihajajo sedaj proti njemu ovadbe, tako je že nakopičenih nad 30 ovadb. Med drugimi ga išče tudi celjska policija, kajti v Celju je našel ugoden teren za svoje posle. Celjska policija sama pravi, da je tam ogoljufal več strank in podjetij za 182 tisoč dinarjev. Peter Bauk je tudi obiskoval podeželske občine ker na nje z vse mogočimi sredstvi pritiskal, da so naročile slike ali knjige.

Šmihel pri Novem mestu

Za »Dom kraljice Marije« je tudi ta teden prispevalo precej bivših učenk-dobrotnic, a bomo s poznam z daljšim člankom še objavili.

Predsednik senata g. dr. Tomašič, predsednik vlade g. dr. Stojadinović, predsednik narodne skupščine g. S. Čiric, minister notranjih zadev g. dr. Korošec in general g. Peter Živkovic, minister vojske na pogrebu za g. dr. Voj. Marinkovičem.

Sredj te bajke, na glavnem trgu — velika Hitlerjeva slika, ključasti križi in marsikaj druge uoblike. Pač skladnost.

Luka je mrtva, saj ji je ves poljski delež prevzela Gdinja.

O Gdanskju naj povem še to, da je pred leti nekemu znanemu Slovincu, ki je hotel plačati vstopnino za neko cerkev in ni imel gdanskih »guldnov«, temveč le poljske zlate, zvonar zabrusil v obraz: »Da werden sie halt die Kirche nicht sehen!« Danes je v tem oziru drugače. Kar tepo se za poljske zlate, ki jih potem s pridom zmenjajo. Vsak nazor gre pač skozi želodec.

V »hotelu«.

KURČAKOVO MONSTRE-POSTENJE.

Sopote so znano nemško letovišče ob Baltiku Tam je celo kazino, kjer se vsak večer vrli roleta. Iz Gdanska nazaj grede smo se ustavili tamkaj. Takoj so pričeli siliti kurčaka, ki je postal najpopularnjša osebnost v avtobusu, naj gre igrati. »Filozof nima sreče«, je izjavil, nato pa se je obrnil do najelegantnejšega sopotnika: »Zakaj pa vi ne greste igrati, gospod?«

Ljubljanske vesti:

Tečaj o raku za zdravnike

Ljubljana, 23. sept.

Danes dopoldne se je pričel v predavalnici ženske bolnišnice tečaj o raku za zdravnike, ki ga je priredilo društvo za proučevanje in zatiranje raka. K otvoritvi se je zbralo lepo število ljubljanskih in podeželskih zdravnikov. Predsednik društva dr. Alojzij Zalokar se je najprej zahvalil banski upravi za gnotno pomoč, ki je omogočila tečaj. Dalje je pozdravil upravnik obeh bolnišnic dr. Gerloviča in dr. Radmana, direktorja Higijenskega zavoda dr. Pirea, zastopnika mariborskega pododborna društva in mariborskega zdravniškega društva dr. M. Černiča in predsednika Slovenskega zdravniškega društva dr. V. Meršolja.

V svojih izjavah je dr. Zalokar naglašal, da smo v vprašanju raka sredi najhvalejšeje razpravljanja o bistvu te bolezni in o načinu njenega zdravljenja. Ze desetletja ugrabijo, eksperimentirajo in iščejo poti do razsvetljenja tega medicinskega problema, vendar pa nismo še tako daleč, da bi mogli že ta tečaj podati zaokroženo in vsaj nekoliko definitivno sliko o stanju vprašanja. Vendar pa se je v zadnjih letih izoblikoval sistem diagnostike za zdravljenje raka, ki zasluži, da se z njim

spozna vsak zdravnik. Posimizem in nihilizem ni sta več upravičena.

Rak je bolezen, ki zahteva velikih sredstev za preiskovanje in za zdravljenje. Naši zavodi pa so materialno slabo oprejeni in marsikatera drage metode ne moremo uporabljati. Toda tudi s tem, kar imamo, se da nekaj doseči.

Dr. Zalokar je pozdravil predavatelje in slušatelje ter se jim zahvalil za sodelovanje, poudarjajoč da je v medicinskih stvareh resničen rek, da kdor počiva, zaostaja. Zaostajanja v problemu raka ne smemo trpeti, ker je odgovornost zdravnika do bolnika prevelika.

Dr. M. Černič je pozdravil tečaj v imenu mariborskega društva in poudaril enako nujno potrebno planinsko zdravilišče za jetiko, kakor je potrebna uspešna akcija proti raku.

Dr. V. Meršol je pozdravil tečaj v imenu Slov. zdravniškega društva, ki je že samo nameravalo prirediti podoben tečaj.

Nato je začel redno vrsto predavanj primarij dr. Cholewa s temo: »Eksperimentalno proučevanje rakav.

Za tečaj se je oglasilo okoli 30 zdravnikov.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. 8. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Franjo Rakovič

Danes obhaja 50 letnico g. Franjo Rakovič, revizor Zadržno zveze v Ljubljani. G. Rakovič se je rodil 24. septembra 1885 v Selnici ob Dravi. Gimnazijo je študiral v Mariboru. Se mlad je stopil v uredništvo »Slov. gospodarja«, kjer je delal od 1. 1908 do aprila 1911. Julija 1912 je dobil mesto v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani kot korektor. Ves čas pa se je zanimal za družbeno življenje, zato je 1. 1921 dobil službo pri Zadržni zvezi, kjer sedaj opravlja težko in odgovorno službo zad. revizorja. Bog ga živi!

Obletnica-zadušnica za blagopokojnega gospoda Vekoslava Vrtavca, predsednika Pokojniškega zavoda bo jutri ob 7 v frančiškanski cerkvi. Vsi njegovi prijatelji in znanci so vjudno vabljivi in naprošeni, da se ga spominjajo v molitvi.

Huda borba za vsakdanji kruh. Nedeljsko »Jutro« je pričelo pod tem naslovom članek, v katerem sprva filozofira o trdotah življenja, o borbi in protekciji, ki vlada pri oddajanju služb, nato pa piše: »Tiste močne osebnosti, ki so svojim milencem pomagale do kruha, bi morale vedeti, da so s svojimi intervencijami morda odjedle kruh mnogim večjim siromakom, ki so stali z eno nogo že skoraj v tovarni.« Bravo! Vse podpisemo. Samo pripomnili bi, da so bili dolga leta časi, ko so službe in delo dobivali le taki, ki so se mogli izkazati s kakršnokoli legitimacijo te ali one JNS organizacije. Ti časi so sedaj minili, toda nanje bo ostal trajen spomin, kako so jenesarski veljaki razdeljevali javne in zasebne službe, tiste, ki niso bili pristihi, pa metali ven. Poglejmo na magistrat, v prosvetno upravo, na pošto in celo v tovarniške obrate, povsod, kamorkoli, in ugotovili bomo, da je »Jutro« zadelo žebelj na glavo, ko je nehoti tako lopnilo po slavni JNS. Saj nam bodo tovarnarji lahko potrdili, da niso takorekoč smeli jemati v službo drugih ljudi, kakor le take z legitimacijami... Kazina pa je bila pravcata borza dela.

Prošnje za brezplačno delo. Kakor smo poročali, se je dosegel sporazum med banko upravo in zdravniškimi volonterji, ki so bili tri tedne v stavki. Zdravniški volonterji so se po večini včeraj že zglasili na delo, v bolnišnici pa jih je čakalo čudno presenečenje. Uprava bolnišnice se je namreč postavila na stališče birokratskih predpisov ter zahtevala od vsakega volonterja, naj vložijo pisemno prošnjo, ki je mora kolkovati s kolikom 25 Din. Mladi zdravniki se seveda jeze in pravijo: »Torej moramo plačati še kolek, ako hočemo brezplačno

delati in zdraviti ljudi v bolnišnici!« Tudi naše mnenje je, naj bi bila uprava bolnišnice sploh vesela, da so se mladi zdravniki vrnili na delo in bi morala iti mimo takih predpisov. Takle pretirani birokratizem predsedava vsakomur, pa ne bi razburil mladih zdravnikov, ki brezplačno garajo.

Akademski slikar Fran Klemenčič se je mudil več tednov v planinah okoli Bohinjske Bistrice in je v tem času pridno slikal. Dovičil je več barvstih slik z motivi z naših planin, kakor Bohinjsko jezero s cerkvijo ter kočne naših planšarjev visoko gori pod gorskimi velikani. Slike razodevajo skoz in skoz umetnika in morajo s svojo veliko toplino pridobiti vsakega, še tako razsvetljenega esteta. Slike so razstavljene v umetniškem salonu pri g. Kosu.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vabi vse, ki jim je slovensko gledališče in njegov obstoj pri srcu, da stopijo v krog stalnih obiskovalcev abonmentov. Cene abonmanu so v razmerju z dnevnimi cenami za okroglo 40% znižane, tako dobi abonent za ceno od 20 do 75 Din mesečno stalni sedež v operi in drami za 38 predstav v sezoni. Priglasit se sprejemajo v pisarni gledališke blagajne v dramskem gledališču dnevno od 10 do 13 in od 15 do 17. Na željo plača abonent prvi obrok lahko tudi meseca oktobra, nadaljnje obroke pa v nadaljnjih devetih mesecih.

Gospodinska šola Nab. zadruga uslužbenecv drž. železnice v Ljubljani. Vpisovanje goštek v štirimesečni dnevni gospodinsko-kuharski tečaj Nab. zadruga uslužbenecv drž. železnice v Ljubljani se vrši samo še ta teden in sicer dnevno ob 10 v pisarni železniške menze v Pražakovi ulici. Z rednim poukom se prične dne 1. oktobra t. l. Ukovina je zelo nizka in s tem pouk vsem omogočen. Vse podrobne informacije se dobe pri vpisu.

Kamila krema očisti kožo mozeljev, lisajev, vnetij l. t. d. in jo ohrani čisto in svežo. V lekarnah, drogerijah, parfumerijah in trgovinah. Glavna zaloga za Ljubljano »Venus« pred pošto.

Preiskava proti Jožku Bevcu končana. Preiskovalni sodnik je nedavno končal dobrih 8 mesecev trajajočo kazensko preiskavo proti 32letnemu dentistu Jožku Bevcu iz Ljubljane. Ogrorni spis je predložil državnemu tožilstvu, ki je po proučitvi spisa pred dnevi vložilo proti Jožku Bevcu obtožnico zaradi zločinov zoper javno moralo po §§ 275 in 288 k. z. in po § 354 k. z. zaradi prevare. Obtoženi Jožko Bevc ima pravico ugovora proti obtožnici na višjo inštanco. Kakor hitro bo obtožnica pravomočna, bo okroglo sodišče razpisalo glavno obravnavo, ki bo najbrž sredi oktobra.

Ponesrečeni. Včeraj je v Mostah na domačem dvorišču padla naš pasjo verigo 61letna Marija Novakova, žena posestnika. Novakova si je zlomila levo nogo. — V Godiču pri Kamniški Bistrici je klatil orehe 17 letni krojaški vajence Nikolaj Hančič. Mladenič je pri tem padel 8 m globoko z drevesa ter dobil hude notranje poškodbe. Njegovo stanje ni nevarno. — S koleca je padla in si zlomila desno nogo 24letna Josipina Kobi iz Paka pri Borovnici.

razmerje do morja. Tako vidimo, da Gundulič sploh ni videl morja kot pesniški predmet, da je Vojnovič samo sredstvo za simbole. Nazorju enakovredno kot gozd, ter šele Tresiču prava vsebina kot potem samo se mlajšim. V izbiri pesmi se Bartulović ozira na vsebinsko in estetsko plat. Tako imamo sedaj zbrane najboljše morske pesmi v vsej jugoslovanski književnosti. Slovenski donos predstavljajo v tej zbirki narodne: Barčica, Riba faronika ter Lepa Vida. Izmed pesnikov pa so zastopani Prešeren, Jenko, Gregorčič, Askerc, Medved, Kette, Sardenko (plastična) pa malo znana S Krka jadram proti domu), Gradnik, Samec, Bevk in Gruden. Vidi se, da Bartulović dobro pozna našo književnost, kjer bi po lahko še našel kak nov motiv (n. pr. A. Debeljak, Vuk, A. Remec). Čudim se pa, da med hrvatskimi ni zastopan Tin Ujevič, ki je pel patetične himne morskemu življenju. Antologija je zelo na mestu. Omenim naj še, da so slovenski teksti tiskani po prvotnih, torej Prešeren v jeziku svojega časa (prvih), hrvatski pesniki v cirilici in srbski v latinici. Uvod in pripombe v latinici.

2. Ljubo Karaman: Dalmacija kroz vjekove. Str. 176 (v cirilici).

Ce je prejšnja knjiga opisala življenje jugoslovanskega morja v leposlovju, prinaša ta knjiga opis Dalmacije v zgodovini in umetnosti, kar poznačuje pridodanih 74 reprodukcij zgodovinskih podob in stavb ter izkopanin. Karaman riše pred našimi očmi to zemljo, »spostavljeno med vzhod in zapad, med dve kulturi« in nje zgodovino od najstarejših časov do naših dni. V starem veku se ustavlja pri Iricih, Grkih in Rimljanih, pri stari Saloni, Dioklecianovi palači, pri krščanstvu. Posebej opise arheološki muzej v Splitu in njega zaklade ter pomen. Predvsem toplo opisuje razdobje hrvatskih kraljev ter umetnost tistih časov, orožje in stavbarstvo. Sredina knjige je posvečena ogrsko-hrvatskim kraljem ter času dalmatinskih svobodnih občin, predvsem Kotorju in Dubrovniku ter umetnosti tega časa, gotiki, bizantinskimi vplivom, graditvi novih katedral, samostanski umetnosti in književnosti. Četrta del se ozira na dobo beneške nad-

Mariborske vesti:

Nemške manjšinske šole

Lani smo ob pričetku šolskega leta v »Slovenec« priobčili kratko statistiko o manjšinskem šolstvu na severni meji. Gotovo bo naše čitanje zanimalo, kako je z nemškimi šolstvom letošnjem šolskem letu. Tudi letos se je pri vpisovanju v manjšinske šole pokazalo reveseljivo dejstvo, da pada germanizacija v obojnih krajih. Interes staršev za vpisovanje otrok v nemške razrede je bil prav nezaten in je v nekaterih šolah nazadovalo število otrok v taki meri, da ne odgovarja več tozadevnim zakonskim predpisom in bi imele oblasti že zaradi tega upravičen razlog, da dotične manjšinske razrede zaprejo. Po zakonu mora biti namreč v šolskem okolišu najmanj 25 otrok za otvoritev manjšinske osnovne šole. Najmanj pa jih mora biti 20, da oblast na zahtevo staršev šolo odpre. V nekaterih krajih, kjer so manjšinske šole, pa je število šol obveznih otrok padlo že pod ta minimum. Tako na primer v Lokaveu v Apački kotlini, kjer je bilo lani še 23 otrok, letos sta se vpisala v prvi razred samo 2 ter je vseh otrok v manjšinskih razredih samo 16. V št. Ilju je manjšinski razred letos zaradi premalega števila prijav povsem odpadel. Vpisovanje se je sicer vršilo, starši pa so bili zaradi tega sami začuden in so nekateri pri vpisovalni komisiji izrecno za-

htevali, da se vpišejo otroci v slovenske razrede, ker uvidijo, da je pouk v slovenskih razredih na višje organizirani stopnji. Tudi v Apački kotlini so številni starši izrazili željo, naj bi se otroci šolali v slovenskih razredih, naj bi pa se poleg tega za nemške otroke poučevala gotica, ker imajo doma v gotici tiskane protestantske katekizme. Od vseh manjšinskih šol ob severni meji je edino mariborska manjšinska šola napredovala v številnem oziru. Lansko leto je zahajalo v nemške razrede 71, letos pa 78 otrok; vendar je to normalen pojav, ker se giblje število otrok v tej šoli že leta sem med 70 in 80. Omeniti moramo, da se ne vrši od slovenske strani nikak pritisk na nemško manjšino in se ji v vsakem oziru ugodi. Da pa število nemške šolske mladine kljub temu pada; je dokaz, da gine vpliv in pritisk nemških organizacij na prebivalstvo naše krvi, ki se je pod tem pritiskom ponemčilo. Tudi letos si je zlasti mariborski Kulturbund silno prizadeval, da bi vzbudil ob meji večje zanimanje za manjšinske šole, prav tako so prihajale velike pobude od Südmarke in Schulvereine, vendar pa končni rezultati kažejo, da je bilo vse to nenaravno prizadevanje zaman in da se naša meja čimdalje bolj utrjuje tudi v narodnostnem oziru.

3000 ljudi je šlo v nedeljo v procesiji iz stolnice na Kalvarijo, kjer se je izvršila slovenska blagoslovitev prenovljene cerkve in v procelju vzdane krasne nove kalvarijske skupine, ki jo je izdelal iz umetnega kamna znani mariborski kipar Ivan Sojč. Na čelu procesije je šel knezoškof dr. Ivan Tomažič, ki je imel na vrhu krasen nagovor, nato pa je opravil blagoslovitvene obrede. Ogromna množica je kalvarijski hribeček skoro docela napolnila do vznožja.

Kaj bo z avtobusnim prometom? Glasom gospodarskega obračuna Mestnih podjetij je bil mariborski avtobusni promet v letu 1934 pasiven za 768.922 Din. Da je ta pasivnost v resnici najbrž še višja, dokazuje obračun za prvo četrtletje letošnjega leta, glasom katerega izkazuje isti obrok Din 260.201 primanjkljaja. Poleg tega pa je vsa avtobusni park že v takem stanju, da komaj zmaga obrat in je resna nevarnost, da nekega lepega dne vse skupaj zapsi. V nove vozove se namreč zadnja leta nič več ni investiralo, stari so pa že vsi izrabljeni. Upravni svet Mestnih podjetij je zaradi tega naročil vodstvo MP, da mora v teku 2 mesecev izdelati in predložiti načrt za sanacijo avtobusnega podjetja.

Zadnjikrat letos pelje Putnikov avtokar v Maria Zell v četrtek in petek 26. in 27. septembra. Cena Din 200, prijave sprejema Putnik v Mariboru in pri vseh podružnicah (Celje, Gor. Radgona, Dravograd, Št. Ilj).

Usmiljenim srecm. Družinski oče z ženo in več otroki, brez dela, v veliki bedi in pomanjkanju, prosi dobre ljudi za delo ali pa vsaj za skromno podporo. Darove sprejema uprava »Slovenec«, Maribor.

Blagoslovitev razglednika pri Sv. Pankraciju. V nedeljo je bila tik meje na najvišji točki našega Kozjaka pomenljiva slovesnost. Blagoslovili so nov razgledni stolp, ki bo gotovo visoko dvignil zanimanje za prelepo izletno točko Sv. Pankraca. Krasno jesensko vreme je privabilo več tisoč izletnikov na vrh Kozjaka. Med njimi je bilo več stotin Mariborčanov, veliko je prišlo Avstrijcev, poleg tega pa domačinov iz vse okolice. Dopoldne so bile v cerkvi tri sv. maše. Kanonik dr. Zagar je imel slovesno sv. opravilo. Igrala je godba od Sv. Ulrika v Avstriji. Ob pol 1 popoldne je klepar Gričnik iz Podvelke pritrtil na streho stolpa jabolko in križ, nato pa je remiški župnik g. Vid Pavlič, ki si je pridobil največ zaslug za gradbo lepega stolpa, blagoslovil stavbo. Navzoči so bili mnogi odlični predstavniki našega planinstva, tako dr. Tominešek za osrednji odbor SPD, ing. Jelenc, Gajšek, kap. Novak za mariborsko podružnico SPD. Po blagoslovitvi se je okrog cerkve razvilo pravo planinsko veselje.

Kobilica ubila otroka. V Prepolah se je pripetil tragičen dogodek, ki je zahteval življenje dve in polletnega Ivana Rozmana. Starši so dali malčka k stari materi, ker so imeli opravka na njah. Ivanček se je pri stari materi igral na dvorišču v družbi drugih otrok. Proti večeru so gonili kobilice s pašo. Ivanček se je postavil med vrata, ki vodijo na dvorišče, ko je v naglem galopu privrhala kobilica ter ga

podrla na tla. S kopitom ga je zadela na glavo za levim ušesom s tako silo, da mu je počila lobanja ter je na mestu izdihnil.

Gledališki abonma je znatno cenejši v primeri z običajno vstopnino. Mesečno stane najdražji sedež v abonmanu 49 Din, najcenejši ložni sedež pa 14 Din. S temi cenami je vsakemu omogočeno obiskovati gledališče. Cas za prijavo abonmana je do 1. oktobra.

Zdravnik dr. Metod SPINDLER

zopet redno ordinira od 9—11 in od 14—17 v Strossmajerjevi 28-II.

Nova trgovina. Na Glavnem trgu je otvoril trgovino s špicerijskim in kolonialnim blagom g. Ivan Lah. Glej današnji oglas.

Prah na cesti proti Kamnici. Vrbano vozevo cesto škropi mestni škropilni avto samo do zadnjih vil, dočim je ostali del do konca dvojezreda neprestano zavil v oblake prahu. Svoječasno je škropilni avto vozil do konca drevo-reda.

Otvoritvena predstava letošnje gledališke sezone bo Debečeva dramatizacija Dostojevskaja »Bratje Karamzovic. Delo je nastudiral glavni režiser Jože Kovič, v vlogah pa nastopijo Kraljeva, Starčeva, Kovič P., Furijan, Nakrst, Blaž, Gorinšek, Kovič J., Košič, Rasberger, Košuta, Verdonik, Standeker.

Ptuj

Ptuj vabi!

Le še nekaj dni nas loči od velike kmetijsko-obrtno razstave, ki bo v Ptuj od 28. septembra do 6. oktobra t. l. Ta razstava bo obsegala vse panoge kmetijstva in obrti: sadjarstvo, kletarstvo, čebelarstvo, živinorejo itd. A tudi naša žlahtna kapljica iz vinorodnih Haloz in prelestnih Slovenskih goric bo imela svoj oddelek. Razstavljeno bo najboljša, najzlahtnejša sadje in grozdje, da si ga bo lahko vsak nabavil v poljubni količini in po nizkih cenah. Te razstavi bo pa priložena prvič velika lov s k a in š u m a r s k a razstava. Iz smrekovega in borovega gaja, kjer imajo fazani svoja bivališča, nas popelje na to livado z jerebicami in nato zopet v kraj samih lovskih trofej itd. Vsega pa seveda izdati ne smemo. Obiskovalci razstave pa bodo imeli tudi priliko, da si ogledajo lepoto slikovitih Haloz in obširnih Slovenskih goric. Povsod bo našlo oko nekaj novega, lepega in vabljivega, povsod se bodo odprle prekrasne razgledne točke. V trajnem spominu bodo gotovo ostali ti kraji slehernum, kjer prijaznost in gostoljubnost domačega ljudstva kar tekmuje. Zato pa se vsi odzovite vabilu na to veliko razstavo v zgodovinskem Ptuj v njegovo pestro okolico. Saj Vas že vabijo in kličejo mnogobrojni »K l o p o t e« po obsežnih z žlahtnimi grozdjem obloženih goricah, posejanih z ličnimi zidanimi. Dovoljena je polovična vožnja pri povratku, kakor hitro pa dobimo drugo rešitev, bomo to razglasili v dnevnem časopisu. A obiskovalci in izletniki se sedaj poslužijo lahko »večend« voznih listkov iz vseh krajev do 260 km.

4. Dr. Petar Skok: Dolazak Slovena na Mediteran (latinica).

Pisatelj, znani jezikoslovec in nacionalist, opisuje na podlagi številnih znanstvenih raziskovanj najprej položaj na Mediteranu, kakor je obstojal pred prihodom južnih Slovanov. Podrobno se peča z rimskim in grškim vplivom, ki je razviden še danes, na naše kraje ter doselitev Slovanov in njih vloge v prvih stoletjih na Jadranu, ko je bila njih ekspanzija največja. Dr. Skok trdi, da je bila zapadna meja naseljevanja Slovanov na zapadu Tilmonta, vendar so Slovenci bili naseljeni tudi na zapadni strani Tilmonta in tako Tilmonta ne moremo smatrati za točno mejo. Sploh se opazi, da je avtor zelo dobro podkovan v jezikoslovju in si z njim pri oceni zgodovinskih dejstev zelo mnogo pomaga. To prihaja prav tedaj, ko ni dovolj drugih virov in momenov za presojo. V knjigi je več ilustracij, ki pa so slabo reproducirane, prav tako kot tudi v zgornji knjigi.

Te knjige je poselal v svet Jadranska straža z namenom, da ga seznanj z zgodovino slovenskega življa v Dalmaciji in da poudari umetnostno bogastvo, ki ga hrani na svojih tleh. Ker so knjige pisane strokovno, bodo imele ceno tudi same po sebi, ne samo kot propagandni material. Tako kulturno delo Jadranske straže nam je zelo simpatično in ga pozdravljamo. Upamo pa, da bo dalo mesta tudi — slovenskemu morju, ki je bilo na letošnji Jadranski razstavi popolnoma pozabljeno.

Malj pianist. Glasbena Matica ljubljanska je izdala in založila zbirko slovenskih narodnih pesem, ki jih je zelo enostavno, primerno za početni pouk klavirja, priredil Josip Pavčič. Zbirka je zelo prikladna za malčke in njihovo igro še zlasti, ker je vsaka pesemca tudi preprosto ilustrirana, kar je oskrbel slikar Otton Gaspari. Zato bo našim malim pianistom, ki pritiskajo prve tiske, prav dobrodošla.

Kulturni obzornik

Pomorska biblioteka
Jadranske straže

Jadranska straža je ustanovila lani svojo posebno knjižnico v svrhu propagande morja ter poznavanja vseh problemov, ki so zvezani z našim Jadranom, tako političnega, zgodovinskega in leposlovnega značaja. Tako je v svojem prvem kolu lani izdala znamenito zgodovinsko razpravo prof. Sišiča: »Predratna politika Italije i stvaranje Londonskega pakta«, ki naj razjasni eno največjih nevarnosti našega morja ter njega usodo na mirovni konferenci. Dalje naravoslovno studijo U. Čirometa »Življenje našega Jadrana«, spomine kapetana Iveliča »Uspomene iz pomorskega života«, Jadranskega opis »Zadra in okolice«, ter roman znanega norveškega pisatelja, ki sta ga pri nas prevajala šerko in Vodusek, J. Bojerja »Poslednji Viking«. Vse te knjige, ki so razstavljene tudi na letošnji Jadranski razstavi, veljajo skupaj 70 Din. Drugo kolo, ki je izšlo letos, pa obsega štiri nove knjige in sicer:

1. Niko Bartulović: Jadranska antologija. Strani 307.

Znani splitski kulturni delavec, pisatelj in publicist, urednik »Javnosti«, poznavalec slovenske književnosti, ki ji je posvetil že več esejev in predavanj v radiu, ter bojevit jugoslovanski nacionalist Niko Bartulović je že svoji čas napisal večjo studijo o »Morju v naši književnosti«, ki jo je priobčil v Serpekem književnem glasniku ter v Česko-jugoslovanski reviji in se v posebni brošuri. Zdej je je razširjeno porabil za to Antologijo kot uvod. V njem razbira glavne pesnike morja od narodnih pesmi, preko dubrovniške književnosti do romanitike, realizma in modernizma, predvoino in povojno morskno liriko pri Hrvatih, Srbih in Slovencih. Označuje posamezne pesnike ter njihovo pesniško

Okrog Airike

V luki belgijskega Konga — Piše prof. dr. K. I. Knitic

XIX.

Pointe Noire, blizu Konga, 5. avgusta.

Obrežje Francoske Ekvatorialne Afrike pripada še Gvinejskemu zalivu, ki se končuje ob Kongu, meji te kolonije. Velika je ta naselbina za pet Jugoslavij in sega gori do Čadskega jezera. Gospodarske vrednosti nima posebne; je vse pre malo prometnih sredstev. Samo ena železnica vozi od pristanišča Pointe Noire do glavnega mesta Brazzaville ob Kongu in še ta je kratka (500 km). Zgradili so jo prav zadnja leta. V srednjem delu kolonije je dosti gozdov; zato je les najvažnejši del izvoza. V ozadju se domačini pečajo z živinorej; letno izvažajo 50.000 govedi in 20.000 ovac.

Obal nima pripravljenih krajev za pristanišča. Edina boljša luka je Pointe Noire prav ob južni meji naselbine. Tega mesta ne najdemo v zemljevidu, je čisto novo in šele v povojih. Tod smo se ustavili in izkladali poldrug dan. Izvorili smo 600 ton blaga, to je za 30 vagonov naloženih po 20.000 kg! So pa tudi polji žrjavi neprestano, na levi in desni, na predzadnjem in zadnjem koncu. In vendar je pristanišče francosko. Blago je namreč vse »prehodno« (transitno); ostalo ni v koloniji, ampak železnica ga je postavila v Brazzaville, tam so ga naložili na ladjo in prepeljali v Leopoldville, glavno mesto Belgijskega Konga, kamor je bilo namenjeno. Nekaj posebnega je to, da glavni in največji mesti obeh kolonij ležita ob Kongu, drugo drugemu nasproti. Belgijska kolonija ima to neprijetnost, da morejo ladje od izliva Konga do malenkostnih 150 km po reki navigirati; nato pa se prične 82 Livingstonovih slapov, ki se jih je treba izogniti z železnico. Pointe Noire bo tudi izvozna luka Belgijskega Konga, ima torej še lepo prihodnost. Preložili so največ manufakture (obleke).

Če pomislimo, koliko blaga smo izvorili že v Afriki — za 70 vagonov, še ne več — boste razumeli, kako velike prostore ima takle parnik. Pravijo, da se nam je ladja že znatno dvignila, več kot en meter. To poznamo po višini naših kabinskih oken nad morskno gladino. Zato bi bil parnik zmogel, da bi se ob času viharja močneje zibal. Pravijo pa, da te nevarnosti ni. Tole morje do Kapskega mesta je izredno mirno.

V Pointe Noire smo stopili tudi na suho. Videti res ni veliko, pa je vendarle zanimivo. Parnik ostane precej daleč na morju. Pristanišče ni zavarovano. Treba bo še mnogo milijonov frankov, da se luka uredi. Dolg most drži v morje; po njem drse železniški vozovi. Ob bregu je carinska koliba. Nato pa se — samo ob levi — vrata »palače« paroplovnih in trgovskih podjetij, vmes kak moderen hotel, vse v primerani medsebojni razdalji. Prva novost, ki je doslej še nikjer nisem videl; nekako »ričok« mi ponujajo, vozilo z enim

samim kolesom, nad katerim je sedež za potnika; spredaj oje, zadaj oje, oboje kratko, v kateri se vprežeta dva zamorca, ki vozita, kakor hitro najemnik želi.

Edina cesta in še ta le za silo asfaltirana, vodi v mesto, ki ga prav za prav nikjer ni. Tu in tam je ob cesti par zidanih hiš, nato daljši presledek, znova nekaj hiš in zopet nič. Morebiti bo to že 30 let veliko, čedno mesto, vsaj zasnovano je na široki podlagi; zdi se pa, da narašča zelo počasi. Blizu morja stoji kraj ceste veliko, lepo, novo poslopje; kolodvor, ravnokar so ga dodelali, v obratu še ni.

Po eni uri počasne hoje pridem do visoke hiše s križem na vrhu. Pred njo visita na štirih drogih dva zvonova, drug nad drugim, znamenje, da je hiša — cerkev. Glavna vrata so odprta; velika dvorana tvori lepo okrašeno kapelo, vse železno. Spredaj kipa dveh francoskih svetnic: Terezike in Device Orleanske. Zgoraj nadstropje poslopja uporabljajo za stanovanja.

Vse na okrog sama puščava z rjavimi peskom, iz katerega rastejo redke, ne kožate palme. Le ob morju se je razvilo rastlinje. Na nekem gričku je celo gozd, ob vznožju, ob vodi, pa raste bambus. V ono stran je menda tudi zamorsko selo. Črneči so prijazni, prav nič vsiljivi. Na vzvišenem kraju stoji visok, pisan svetilnik. To je vse, kar bi bilo povedati o mestu, in tega je bore malo.

Pridem k lastnemu jazu. Pred mnogimi dnevi sem užival velike množine sladolede in pil ledeno-mrzo limonado; čeprav ni tropske vročine, gorko je pa vendarle, da me je želalo. Pokvaril sem si želodec, da je sprejemal le tekočo ali mehko hrano, branil pa se je vsake mesne jedi. — Potožil vladnemu svetniku, vsestransko praktičnemu človeku. Svetuje mi, naj opoldan in zvečer pred jedjo izpijem kozareček angleškega žganja »džins«, ki je izvrstno zdravilo za želodec. Ubogal sem in v kratkem sem ozdravel. — Tako sem zašel med žganjepive, ki pred vsakim kosilom in večerjo zvrnejo šilce grenkega.

Ta dogodek navajam kot dokaz za trditev, ki sem jo stavil že v prvem pismu, da »nisem pri polni pameti, češar morda kdo ni verjel ali pa je dejal: »Trditev je obenem že njen dokaz« (kar je logična nesmisel), ali pa: »Vsakdo sebe najboljše pozna, kar pa praktično dostikrat ni res. Moj dokaz je znanstven; silogizem se glasi takole: Kdor hrano vedoma uživa tako, da mu škoduje na zdravju, ni pri polni pameti; atqui: jaz delam tako; ergo: jaz nisem pri polni pameti, quod erat demonstrandum. Ta način sklepanja se zove »Celarent« in je jako uporabljiv. Za posredovalni pojem vzemi kako slabost, ki se je sam zavedal ali pa ti je prav radi povedo drugi, sklepaj na isti način in boš prišel do istega presenetljivega zaključka.

Dvojni zločin

Celje, 23. septembra.

Davi se je odigral na Spod. Hudinji žalosten dogodek, ki je zahteval dvojne mladih življenj. Na Spod. Hudinji št. 72 je stanovala pri svojih starših 22 letna šivilja Pepca Zupanc. Kakor pravi v svoji podstrešni sobi, nato pa šla po stopnicah v pritižje, kjer je drugo stanovanje. Medtem se je spazil po stopnicah v njeno sobo 26 letni kaplar obmejne čete Mirko Maksimovič. Ko je Pepca odšla zopet v svojo sobico, se je dogodilo nekaj strašnega. Odprla je vrata, takoj nato je pa Maksimovič ustrelil proti njej iz revolverja tipa Frommer naravnost v srce. Pepca je padla po stopnicah nazaj v pritižje. Takoj nato je počil drugi strel, Maksimovič si je pognal kroglo sebi tudi naravnost v srce, bil na mestu mrtev in se prevergel nazaj v sobo na posteljo. Maksimovič, ki je bil poročen in oče dveh otrok, je doma iz Toplice v moravski banovini. Pred nekaj meseci sta se spoznala z Zupancem. Starši so hčerki Maksimoviča branili, izogibala so ga je pa tudi sama. Ze pred nekaj dnevi se je baje Maksimovič izrazil, da mora biti Pepca njegova. V nedeljo zvečer je bil v družbi Pepce in njenih staršev na neki veselici in jih je tudi spremljal do hiše. Ko so se ločili, je še dvakrat ustrelil v zrak. Kakor smo že omenili, je bil Maksimovič takoj mrtev, Zupancova je pa izžihnila čez četrte ure. Popoldne je odšla na kraj nesreče sodna komisija.

Strašna nevihta nad Hercegovino

Trebinje, 20. sept.

Preteklo noč pred zoro je nad južno Hercegovino in Dalmacijo besnela strašna nevihta. Nebo je bilo v pravem času tesno, a grom za gromom je neprenehoma treskal. Ploha je bila tako močna, da je voda po hudournikih valila navzdol ogromno kamenje. Kar naenkrat se je strahovito zabliskalo, potem pa je tako močno treščilo, da so oltna začlepetala. Strela je udarila v hišo g. Hadžija Hadži-husanoviča, sekretarja finančne direkcije v Sarajevu. V stanovanju pa je spala ta čas družina Lavoslava Gruškovnika. Strela je udarila skozi dimnik v spalnico, potem pa skozi zid v kuhinjski štedilnik, katerega je popolnoma razdejala. Vsa sreča v nesreči na je, da od Gruškovnikovih nikdo ni bil huje poškodovan. Gruškovnikova družina je iz Maribora in je že dalj časa v Trebinju, kjer služi g. Gruškovnik kot narednik-vodnik I. kl. Srečni smo in hvalimo Boga, da je dobro slovensko družino obvaroval strašna nesreča.

Zborovanje skavtov

Letna skupščina Zmajevskega stega skavtov v Ljubljani

Ljubljana, 23. sept.

Ob navzočnosti vsega članstva, zastopnikov staršev in javnosti se je vršila v slavnostni dvorani OUZD preteklo nedeljo dopoldne letošnja skupščina ljubljanskega stega skavtov. Potek skupščine je bil več kot zadovoljiv. Ob polni dvorani je stegov starešina g. dr. Stanislav Bevk otvoril skupščino. Po kratkem pozdravu in nagovoru na navzoče, je predlagal pozdravne brzojavke visokemu pokrovitelju Nj. Vel. kralju in g. ministru za fiz. vzgojo.

Sledilo je izbrano poročilo stegovega načelnika, ki je s svojo pregledno vsebino moralo zadovoljiti vsakogar. Že jasen pregled razvoja stega od reorganizacije l. 1982 do sedaj, je nazorno dokazal zavidanja vredne uspehe, ki so se v preteklem letu le še množili.

Sledila so poročila stegovih funkcionarjev, ki so v svojih reorih mogli pokazati le red, uspehe in napredek.

Po končanih poročilih, ki so jih prisotni z veseljem in odobravanjem sprejeli, je starešina

imenoval za načelnika za bodoče leto dosedanega načelnika g. Mitjo Sviglja, ki je s svojim požrtvovalnim delom dokazal velike zmožnosti in mu tudi pripada največji del uspehov. Načelnik se je na kratko zahvalil za priznanje ter pozval članstvo k še plodonosnejšemu in požrtvovalnejšemu delu.

Sledila so imenovanja novih vodij in volitve apravnih funkcionarjev, ki so prinesle dosti izprememb, zlasti novih in mladih delavcev.

Po predlogih za zvezina odlikovanja, ki so bila z odobravanjem sprejeta, se je starešina zahvalil vsem, ki so pripomogli k tako lepi bilanci preteklega leta in prisostvovali skupščini.

Po zaključku je zaorila v dvorani skavtska himna.

Zdravilišče v polnem pomenu

Rog. Slatina, 22. sept.

Vsako jesen, kadar zaključujemo sezono in se poslavljamo zadnji gostje iz naših zdravilišč, smo dožnji, da damo obračun ne samo o tem, kar smo v prometu od naših gostov prejeli, marveč tudi o tem, kar so dobrega in lepega naši gostje prejeli od nas. Bolj ko zdravilišče zadovolji svoje goste, bolj more biti tudi zadovoljno samo v sebi. Še so nam ohranjene besede, s katerim je škof Slomšek in škof Strossmayer označil — vsak v svojem času ali v istem kraju — Rogaško Slatino kot veljavno pozorišče kulturnih mednarodnih stikov in sestankov.

Vsako zdravilišče ima kot zdravstvena in socialna ustanova odlično in odgovorno nalogo tudi v kulturnem pogledu: seznanjati mora širši kulturni svet z vrednotami naše duše in našega ljudstva ter zaeno pokazati, kako poznamo in cenimo resnično kulturo drugih narodov. Služiti zdravju in zabavi, kakor bi se moglo glasiti zdraviliško geslo, to je sicer v vročih dneh in po prestanih naporih človekoljubno delo; a to človekoljubje in gostoljubje je treba vršiti s plemenitim čutom in načinom. Nič bolj ne odbija izobraženega goeta kakor prireditve in programi, ki se jim pravijo pozna pečat, ne: kulturne marveč: gmlotne pridobitve.

Ne gre za to, da bi nam goste vedril in zabaval kdorkoli in s čemerkoli, marveč naj jih, v naših zdraviliščih še prav posebno, razveseljuje in na tak način, ki more in boče našim gostom posredovati boljši in lepši del naše duše in prave, stvari, ki imajo le preveč trenutno in krajevno korist, ki v ničemer ne zadeva gostov, naj bodo z vsestransko previdnostjo in razsodnostjo pripuščene v program zdraviliških sezonskih prireditve. V istem duhu in smislu naj se vodi in urejuje tudi zdraviliška čitalnica in knjižnica. Pripominjamo, da ni vzgojno in torej nepredvidno, da so v čitalnico pripuščajo tudi otroci, ki so, kar zadeva silke, še posebno iznajdljivi in radovedni.

V splošnem je treba poudarjati, da gostje ne prinese v zdravilišče samo telesa, marveč tudi dušo, ki je na tujih tleh bolj ko na domorodnih do vzeta za dubovne vplive, ker je sproščena mnogih ovir in predsodkov. To vam more poleg drugih n. pr. spričati zdraviliška kapela v Rogški Slatini, ki je ob visoki lezoni ne le za zapovedanih marveč tudi ob nezapovedanih bogoslužnih dneh polna in prepolna vernih obiskovalcev, seveda gostov. S tem zgledom smo le v podobni izreki, kar se sicer tako težko pove z besedo, razen če je prav izbrana, kakor je bila svoj čas od Buličeva, ki je zdraviliškim sogostom iz kapele gredoč dejal: »Quia et antiae aqua salutaris sustentandae sunt: Ker si moramo tudi duše ohraniti z blažilnim studencem.« Ali ni s tem in veliki mož lepo povedal: kaj mora biti zdravilišče v pravem in polnem pomenu te besede?

Poizvedovanja

V nedeljo dopoldne sem izgubila zlato žensko zapestno uro od mitnice za garnizijsko bolnišnico po stezi do Domžalske ceste do Vodmatskega trga. Pošten najditelj se lepo prisi, da jo vrne za nagrado upravi »Slovenec«.

Koledar

Torek, 24. septembra: Marija Devica, rešiteljica ujetnikov.

Novi grobovi

Hotelir Franc Rebeuschegg. Celjske gospodarske kroge je zopet zadela huda izguba. Za Janibem, Zunrom, Bernardijem, Ravnikarjem je neizprosna smrt izrgala iz naše srede sedaj še hotelirja Rebeuschegga. V nedeljo je šel po opravih v Ljubljano, v torek ga bomo spremljali na njegovih zadnji poti na celjskem mestnem pokopališču. Pokojni Rebeuschegg je vse svoje moči in sposobnosti posvetil gospodarstvu. Rojen je bil leta 1886, dne 28. septembra v Mariboru kot sin mesarskega mojstra. Pozneje se je njegov oče preselil v Celje in prevzel znani hotel Pri Pošti. Danes pokojni Franc Rebeuschegg je prevzel gospodarstvo od svojega očeta leta 1917. Hotelir Rebeuschegg se je dolgo vrsto let udeleževal v raznih gospodarskih institucijah. Član mestnega sveta celjskega in obenem referent za klavnico, ki se je pod njegovim vodstvom modernizirala, je bil od leta 1921. Bil je tudi dolgo vrsto let načelnik Gosliničarske in mesarske zadruge, dalje načelnik Zadruge gostilničarjev in kavarnarjev, član upravnega sveta mestne hranilnice in upravnega odbora avtobusnega podjetja mesta Celja. Poleg tega pa se je udeleževal še v raznih drugih organizacijah. Njegov hotel je bil znan daleč po celjski okolici, posebno so se pri njem ustavljali okoliški kmetje. Bil je mirne in tibe narave, v obveščanju prijazen in vljuden. Zivljenjsko družico si je izbral iz znane družine hotelirja Juvančiča na Zidanem mostu. Poleg gospe soproge zapuščila tudi dva sinova, od katerih obiskuje starejši VI. razred drž. realne gimnazije v Celju, mlajši pa trgovsko šolo v Ljubljani. Pokojnika so prepeljali iz Ljubljane v Celje in bo pogreb danes, v torek, ob pol 5 popoldne na mestnem pokopališču. Naj počiva v miru, težko prizadeti družini izrekamo svoje iskreno sožalje.

Ostale vesti

Spominске poštne znamke s sliko viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v vrednostih po 0,75, 1,50, 1,75, 3,50 in 7,50 Din bodo dane v promet dne 9. oktobra t. l. na dan obletnice njegove tragične smrti. — Direktor pošte in telegrafa.

Vinogradniško zborovanje v Ljutomeru. Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi vinogradniško zborovanje v Ljutomeru v nedeljo 29. sept. ob pol 9 v gostilni g. Rosnika. Dogovorili se bomo o cenah za novi vinski mošt, o zaščiti ljutomerskega vina in drugih potrebah. Razdelile se bodo pri tej priliki tudi diplome in priznanice. Vabimo vinogradnike od blizu in daleč. — Odbor.

Seje gasilske zajednice dravske banovine. V soboto, 21. t. m. se je sestala članstvo starešinstva osrednjega odbora in obrambno-napadalnega odseka k rednim sejam v Ljubljani, v katerih so se poleg tekočih zadev odobrila poročila uprave in gasil. nadzorništva o izvršenih pregledih župnih in četnih uprav ter storili potrebni sklepi in ukrepi. V kulturno-prosvetni odsek je vpoklican starešina GZ okraja Dravograd, g. Mravljak Josip. Ustanovitev GZ okraja Maribor mesto je v načelu sprejeta. Odredil se je nadaljnji pregled nekaterih žup in čet, določila prva polovica novembra t. l. za vadiateljski tečaj župnim poslovalcem, za poklonitveni pohod na Oplenac je izbran čas letošnje zgodnje jeseni v okvirju zajednice ob zadostnem številu udeležencev vsaj za en posebni vlak 400 potovalcev. Končno je izrekel osrednji odbor razstavnemu odseku toplo zahvalo in priznanje za velik trud pri skrbno pripravljeni in okusno aranžirani gasilski razstavi na tukajšnjem spomladanske in velesesju, ki je dosegla vseskozi priznana lepe in trajne uspehe.

Čudno postopanje. Iz krogov železniških upokojencev smo prejeli: »Službene novice št. 14 z dne 1. julija 1985, pod št. GD 71.094/35 priobčujajo, da je bil spremenjen pravilnik o voznih ugodnostih za železniške upokojence v toliko, da imajo upokojenci ter njih družinski člani pravico na 24 režijskih voženj letno. V sled tega bi morala železniška direkcija v Ljubljani vsem prizadetim dostaviti za leto 1985 še en vložek. Pretekli bodo že trije meseci in zaman čakamo na drugi vložek. Prvi vložek za 12 režijskih voženj smo porabili že za svoje potrebe, nabavo življenjskih potrebščin za zimo, pota v zvezi s šolanjem otrok, in sedaj v najnujnejših potrebščinah moramo plačati celo karto. Prosimo železniško direkcijo v Ljubljani, da nam takoj izda drugi upravičeni vložek.

Tudi vam velja to obvestilo: preberite in drugim povejte! Pojdite z nami bo božjem svetlu! V sonto Dalmacijo za 850 Din 4dnevni avtobusni izlet: Ljubljana — Kočevje — Sušak — Crikvenica — Senj — Šibenik — Skradin — Trogir — Split — Sinj — Knin — Plitvička jezera — Karlovec — Novo mesto — Ljubljana; trgatve grozda in izlet z ladjo na Hvar. Odhod iz Ljubljane 27. septembra. — V Nazarje, čez Črnivec — Novo Štifo — Gornji grad za 70 Din (en dan z avtom) 6. oktobra. Na Sveto goro pri Gorici bo VII. (in zadnje) letošnje romanje z avtobusi 7. in 8. oktobra. Kdor gre z nami, naj ne odlašaj s prijavo. — V Benetke in Padovo čez Gorico — Trst — Redipuglia (Sredipolje): znamenito vojaško pokopališče, kjer počivajo vojniki III. ital. armade — 120 tisoč mož! tri-dnevni avtobusni izlet 12. do 14. okt. za 300 Din vključno potni list in vizum. — Na kraljev grob na Oplenacu (redelnevno bivanje v Belgradu) z brzim vlakom 19. do 21. okt. za 225 Din. — Podrobna pojasnila pošljemo zastoj. Priglasite se po dopisnici na naslov: »Po božjem svetlu, Ljubljana, Vrazov trg 4 (Santpeterska svetelnica).

Avtobusni izlet na Jezerko 25. septembra ob 15 Din 60. — V Logarsko dolino 29. septembra Din 95. — V Opatijo 29. septembra Din 165. — Prijave sprejema Putnik, Ljubljana, za nebotičnikom.

Strašna smrt otroka. V nedeljo so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 2 letnega Metoda Rozmana, sina hišarja iz Kamenja pri Boh. Bistrici. Deček je nase preklucnil lonce vrele vode ter dobil hude opekline. V bolnišnici so se zdravniki trudili, da bi otroku rešili življenje, vendar pa so bile opekline prebude ter je maleček večerj ob 8 ponoči v hudih bolečinah umrl.

Drzen skok z drvečevih vlakov. Ljutomerski orožniki so imeli nalogo, da odpravijo po železnici proti Mariboru mednarodnega potepuha, 30 letnega Georgija Baričevskega, poljskega državljan. Ko je vlak drvel od Ljutomera naprej, je Baričevski prosil, da gre na kloset. Iz kloseta pa je napravil pravi salomortale skozi okno in kakor mačka priletel na tir, ne da bi se huje poškodoval. Orožnikom je v slovo še z roko pomahal, nato pa neznan kam izgini. Baričevski je pravi polglot, govori poleg materinščine še nemško, rusko, madžarsko in nekoliko srbohrvatsko.

Opominska tožba. Jugoslov. knjigarna v Ljubljani je založila praktičen obrazec za opominske tožbe do zneska 6250 Din, na obrazcu je tudi lestvica za kolokovanje prvo in drugopisa. Besedilo te tožbe - tiskovine je treba le malenkostno izpopolniti, pa je zadoščeno predpisom. Tiskovina

Kiko bonbon

PROIZVOD "UNION", ZAGREB.

bo dobrodošla predvsem onim, ki sami vlagajo tožbe. Tiskovina stane pola 1 Din za prvopis, drugopis (kopija) 75 para.

Motnje v železenu in črvesna. Škivanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost ojašamo, če popijemo vsak dan 2 časi »Franz Josefove« grenice.

Duhovniške spremembe pri minoritih. Minoritski samostan v Ptujju je imel po svetovni vojni tako malo duhovnikov, da je moral odstopiti celo dve župniji v Halozah, t. j. župniji Sv. Trojice in Sv. Vida svetnim duhovnikom. Sedaj po 15 letih pa že ima toliko slovenskega naraščaja, da lahko pošilja mlade, goreče duhovnike v misijone. Lansko leto je odšel na Kitajsko g. Rupar, kamor mu bo sledil letos še njegov brat-duhovnik. — V Ameriko odide p. Božidar v dnospastirstvo na župnijo v Cikagi, kjer je deluje kot župnik p. Viktor. Tudi so že zasedli očetje minoriti župnijo Sv. Vid pri Ptujju. Po smrti sedanjega župnika Franca Jazbinška bodo dobili nazaj tudi župnijo Sv. Trojice, kjer delujeta zdaj še dva sveta duhovnika, kamor pa prideta s 1. oktobrom p. Bernardom Salamun za 2 kaplana in p. Daniel za ekonomo minoritskih posestev.

Dobro jutro Lutz
Cenik: Tovarna Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

Celje

Cinkarna odpovedala vsemu delavstvu. Položaj o Cinkarni postaja od dne do dne bolj napet. Dne 18. t. m. je vodstvo Cinkarne pozvalo delavstvo, naj se v 24 urah vrne na delo, če ne, se snatirajo vsi za odpuščene. Ker se v teku tega časa nihče ni odzval, je podjetje takoj nato objavilo, da so vsi odpuščeni in naj dvignejo do 21. t. m. v podjetju svoje delavske knjižice in obračun. Tudi tega delavstvo ni storilo. Nato je vodstvo Cinkarne izjavilo, da bodo vsi delavci dobili svoje delavske knjižice na pristojnem občinskem uradu. Delavstvo se ni odzvalo ne enemu ne drugemu pozivu ter odločno vztrajajo v Cinkarni in tovarniškem poslopiju ne zapuste. Velika večina občinstva simpatizira s stavkujočim delavstvom in mu je tudi zelo naklonjena kakor tudi nekateri gospodarski krogi, ki skrbje za prehrano. Podjetje se ne ukloni in ne pristane na nobena pogajanja. Zelimo in smo trdno prepričani, naj bi se ta konflikt čimprej povoljno končal in da bi delavstvo zopet začelo z delom. Vsekakor bo morala popustiti ena kakor druga stran.

Glas iz občinstva. Iz občinstva smo prejeli sledeče vrstice, ki jih radevolje objavljamo. Na celjski postaji se dogodi tudi točnemu človeku, da zamudi vlak. Zakaj? Prvič, ker so vsi vhodi in izhodi zadela in traja dolgo, da se človek prerije skozi množico zija na peron, posebno pa ob popoldanskih vlakih ob 16, ko rine masa od obeh strani. Drugič pa tudi zato, ker se izdajajo prav pogosto listki le pri eni blagajni; če pa so odprte vse blagajne, tedaj ni nikjer naznačeno, za katero smer izdajajo blagajne listke, kakor je to urejeno na vseh večjih postajah. Prosimo g. postajničelnika naj bi bile vsaj ob sobotah, nedeljah in praznikih odprte vse blagajne, ki naj bi tudi imele napise, za katere progo izdajajo listke.

Nesreča in napad. Vrečo Stefanija, 5 let stara hči posestnika iz Straže pri Vojniku je doma padla in si zlomila levo roko.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 24. septembra: 9.00 Iz solučne Spanije (plošče) 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas, obvestila 13.15 Narodni napravi s spremljevanjem Radijskega orkestra (del. Korčnanova, Rumblova, 22. Franci, Petrovič) 14.00 Vreme, borza 18.00 Valčekova ura Radijski orkester: Gilson: Sulta dunajskih valčkov. Translatore: Tereza Pušnik: Ideali sanj. Lohr: V lepi dolini Isar 18.40 Kitajske uravi (Franz Terzagelj) 19.00 Čas, vreme, poročila, sporod. obvestila 19.30 Čas, ura: Borbe okoli Belgrada, jeseni 1983 (M. Črnjanski iz Belgrada) 20.00 Revija naših temerjev: Banovec Svetozar, Burgoz, Drago, Dermota Anton, Franal Joan, Jelčič Miro, Marček Stjepan, Šibenik Valentin, Živko Avgust 21.15 Operni sliki, Rad. ork. 22.30 Čas, poročila, sporod. vreme 22.35 Operni zvoki, Rad. ork. 23.30 Angleške plošče, Konz. ob 23.

Drugi programi

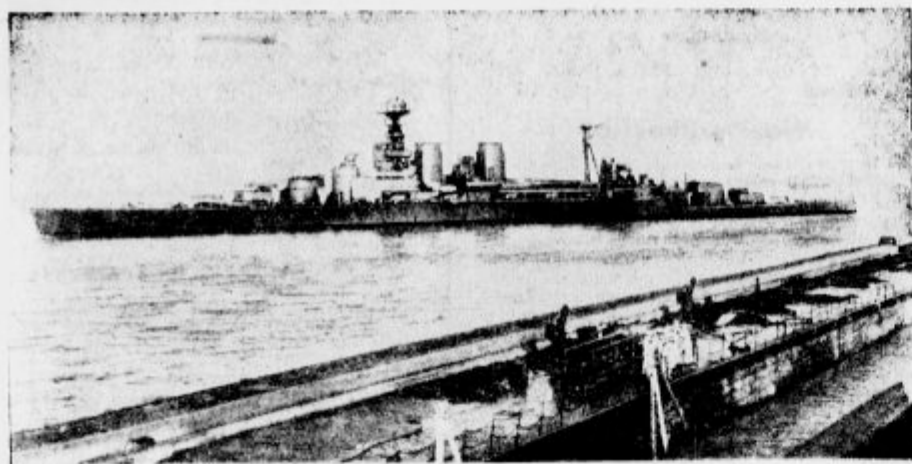
Torek, 24. septembra: Belgrad: 20.00 Konec gled. orkester 22.30 Prens iz kavzarne — Zagreb: 20.00 Klav. koncerti 20.30 Koncertni večer 21.15 Narodne pesni — Dunoj: 17.30 Koncertna ura Dunajske glasha (vojaška gozbita in radijski orkester, pevci) 22.30 Bratislavske skladbe 23.10 Avstrijska ljudska glasha 24.00 Plesna glasha (plošče) — Budimpešta: 19.30 Čluznska glasha 20.00 Beoliliev koncert 21.10 Plošče 21.15 Plesna glasha — Trst-Milano: 17.05 Zabavna glasha 20.45 Prens operete — Rim-Bari: 17.05 Laska glasha 20.40 Postra ura 22.00 Klavirska glasha in petje — Praga: 19.30 Prens operete 22.20 Plošče — Bruo: 19.35 Slagorji 20.30 Izra 21.00 Iz opere 21.55 Komorna glasha — Bratislava: 19.30 Prens opere — Caribara: 20.00 Opereta 21.05 Orkestralna glasha 22.45 Plesna glasha (plošče) — Van Nemčija: 20.17 Hitrojska ladja, rad. balada.

Naznanila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Angleško društvo v Ljubljani bo pričelo počenši z oktobrom zopet redno delovati. Priredili se bodo tečajji, društveni sestanki, čitalnične ure itd. Vse podrobne informacije se dajejo vsako sredo in soboto od 6 do 7 v društveni nem lokalu Wolfova t-l. Oni, ki se nameravajo udeležiti tečajev, naj se čimprej priglasijo.

Poslijte naročnino!

Največja vojna ladja sveta: Angleška križarka «Hood», ki ima 42.000 ton. Ta plavajoča trdnjava je iz Gibraltarja priplula v Sredozemsko morje.

Nedolžni dobički vojne v Ameriki: 1800 odstotkov

Število milijonarjev in milijarderjev je med vojno v Združenih ameriških državah naraslo za 21.000 glav. Vsaj toliko jih je, ki so v davkarji napovedali dohodninski davek. — Koliko teh vojnih milijonarjev je kdaj nosilo puško in se kdaj plazilo po strelskih jarkih? Koliko teh milijonarjev ve, kaj se pravi biti lačen na bojišču? Koliko teh je prebilo brez spanca v onih strahotnih nočeh, ko si se moral skloniti držati spricho granat in izstrelkov mrvaških ragelj? Koliko teh je moralo odbiti sovražnikov naskok z hajonetom?

Naravni dobički ameriških podjetnikov zrasajo v USA po 6, 8, 10 in tudi po 12 odstotkov. A vojni dobički — to je nekaj drugega — ti so donasali po 20, 60, 100, 300 in celo po 1800 odstotkov, brezmejnih dobičkov! Izrabijo pač, kar se izrabiti da, seveda, ne naravnost, ne odkrito, marveč je vse zavito v patriotične govore in o tem, da moramo vsi iti po isti poti — a dohodki se kopirajo v neizmerno in mirne vesti jih vrtikajo v žep. — Za primer si oglejmo ljudi sinodnika — du Ponte. Kako jim je bilo v vojni? Du Ponte so bili domoljubni karteli. A so na leto povprečno zaslužili (od leta 1910-14 —) 6 milijonov dolarjev. Med vojno pa na leto: 38 milijonov dolarjev! — Dobrički jeklenih kraljev, Bethlehem Steel Company so bili v letih 1910-1914 povprečno 6 milijonov dolarjev. Nato je prišla vojna in slučajno se začelo to podjetje izdelovati municijo. Zaslužili so v letih 1914-1918: 49 milijonov dolarjev! — Naravni dobiček United States Steel Corporation v petih letih pred vojno je bil na leto 105 milijonov dolarjev, a med vojno: 240 milijonov dolarjev. — V zadnjih treh letih pred vojno je zaslužila neka kemična družba krog 2 milijona funtov sterlingov. A leta 1916 je bil dobiček 15 in pol milijonov, torej je zrasel na 1100 procentov. — Generalno kemično podjetje je imelo pred vojno po 8000 dolarjev dobička; med vojno pa — 12 milijonov dolarjev! Dobitki mednarodne družbe za nikelj so se povečali od 4 milijonov do 74 milijonov dolarjev na leto, torej za 1400 procentov. —

Razne izvornice za čevlje so Uncle Samu prodale 35 milijonov parov čevljev, a bilo je 4 milijone vojakov, torej bi moral vsak vojak dobiti 8 parov čevljev, a dobil jih je samo en par. Po končani vojni je ostalo 25 milijonov parov čevljev. — Razni statistiki in gospodarski krogi so izračunali, da so dale Združene ameriške države za vojno 52 milijonov dolarjev; dobiček je bil 16 milijard in iz teh je nastalo onih 21.000 novih milijonarjev. — Ameriški generalni major Smedley D. Butler, pravi v nekem spisu še dalje: »Kdo pa daje te dobičke, te ljubke dobičke po 20, 100, 300, 1500 in 1800 odstotkov? Mi vsi jih dajemo z davki! A vojak plača največji del računa. Kdor ne verjame, naj gre na ameriška pokopališča na inozemskih bojiščih ali v invalidne zavode Združenih ameriških držav. Ko sem nedavno poteval po deželi, sem obiskal 18 državnih invalidnih zavetih, v katerih je bilo 50.000 človeških razvalin, mož, ki so bili pred 18 leti ponos naroda. V državni bolnišnici v Marionu (Indiana) jih je 500 v barakah, ki so omrežene z bodičasto žico. Ti ljudje so duševno propadli. Komaj da so še podobni ljudem. — Resnično, vojak plača naj-

več tega računa. A tudi njegova družina plačuje na isti način ko on sam. Pomoči, ko je on ležal v strelskem jarku in gledal, kako se krog njega ceitrajo šrapneli, so ležali svojci brez spanja doma in se nemirno prekladali, vsi: oče, mati, žena, sinovi in hčere. — Resnično, to je sčeparija. In kaj ima narod od tega? Do 1898, leta nismo imeli niti za ped zemlje izven Severne Amerike. Tedaj je bil državni dolg 1 milijardo dolarjev velik. Nato smo se »mednarodno zanimali«. Pozabili smo Washingtonovo svarilo spricho »zvitih zvez«. Pridobili smo si prekomorske pokrajine. Ob koncu svetovne vojne smo imeli zaradi svojega vmešavanja v mednarodne zadeve več ko 25 milijard državnih dolgov.

Zdaj spet se hočemo zavarovati zoper Japonce. Kaj nas briga »politika odprtih vrat« na Kitajskem? Pri Kitajcih zaslužimo na leto do 90 milijonov dolarjev. Ali — čemu nas zanimajo Filipini? V 35 letih smo za Filipine izdali nekako 600 milijonov dolarjev in naši finančniki in industriji in spekulanti imajo ondi 200 milijonov dolarjev zasebnega kapitala. In da bi si zavarovali onih 90 milijonov dolarjev na Kitajskem in teh 200 milijonov dolarjev zasebnega kapitala na Filipinih, moramo sovražiti Japonce in se pripravljati na vojno, ki bi nas stala večkrat po 10 milijard dolarjev in stotisoče človeških življenj. — In general konča svoja pametna in začno vnebovpijoča izvajanja z besedami: »Naj bi dobili kapital, industrija in delavstvo za 30 dni premisleka, ali so za to, da ne sme biti nobenih dobičkov v vojni — in konec bo ta, da ne bo nobene vojne. Tako bo tudi konec sčeparij z vojno.«

Abesinski vojaki kopljejo pod vodstvom helgijskih častnikov strelske järke.

Najcenejše mesto: Tokio

Na svoja vzhodnoazijska potovanja, piše neki časnikar, sem se deset let pripravljaj iz knjig, a ko sem bil ondi, sem videl, da je vse drugačno, kot je v knjigah. Videl sem, da ni nikjer nič eksotičnega, marveč je vse takšno, kakršno mora biti glede na podnebje, ki se po njem ravna načini življenja. Japonci n. pr. se morejo čudovito vziveti v naše razmere in spoznal sem, da so Japonci mnogo bolj pončeni o evropskih političnih prilikah, kakor smo pa mi o japonskih. Seveda izvira iz tega tudi njihovo diplomatsko znanje in vsi ukrepi, ki z njimi tako spretno ribarijo v kalnem političnem morju Evrope. Natančno vedo, kdaj morajo nastopiti odločno in kdaj popustljivo in kdaj morajo svoja pota spreminiti.

Na licu mesta sem proučeval tako zvani japonski dumping (japonsko povodenj njih cenjenih predmetov). Dognal sem pa, da mi pretiravamo ta dumping. Veliki izvozni čarovnik, bistroumni finančni minister Takahaši je izvedel to umetnost, da je japonski jen v inozemskih računih znižal za 50 odstotkov, a doma je zmanjšal kupno moč le za 5 do 6 odstotkov. Če je prej dobival japonski delavec po 60 jenov (45 dolarjev) plače na mesec, je zdaj teh 60 jenov vrednih samo 10 dolarjev. Zatorej more Japonska po smešnih cenah izvažati svoje blago.

Tokio, ki ima 5 in pol milijone prebivalcev, je eno največjih svetovnih mest, se obse-

Zoper Abesince Železni generali

Pomen vojaškega pohoda v Abesinijo je prav usoden za Italijo in zato je Mussolini dal poveljstvo v roke svojim najboljšim generalom, ki so v kolonijskih bojih najbolj izurjeni.

Vrhovni poveljnik vseh ondotnih bojnih sil je general Emilio de Bono, ki ima 60 let in je silno odločen. Ze med svetovno vojno se je osebno seznanil z Mussolinijem, ki je bil Mussolini se navaden vojak. De Bono je kmalu spoznal darovitost Mussolinija za organizacijo. De Bono je kot najvišji sodruknik Mussolinija kaj naglo napredoval. Po pohodu v Rim, je postal njegov vojaški svetovalec, kasneje je bil poveljnik fašističnih milicij in policije. Ko je bil guverner v Tripolisu, si je pridobil velike zasluge za kolonizacijo in leta 1929 je prišel v Rim za ministra kolonij. Zoper uporne domačine v Libiji, je general de Bono uspešno nastopal in si pridobil mnogo izkušenj glede na boje v kolonijah. Železna disciplina mu je temelj vojaštva. Vse svoje ukrepe izvaja z najstrožjo konsekvenco.

Njegov generalni pridočnik pa je general Melkijad Gabbia, ki je večina svojih vojaških let preživel v kolonijah. Leta 1897 je bil še nižji častnik, a leta 1911 je načelnik štaba kolonijske armade v Eritreji. V svetovni vojni je bil, zdaj 61 letni general, vodja kopničarjev. L. 1916 je bil odlikovan s hrabrostno svetinjo in se je udeležil bojev ob Pivai in Soči. — Poveljnik pomožnih čet v Somaliji in Eritreji je 58 letni general Aleksander Bioroli, ki je osivel v kolonijskih bojih. Mnogo odli-

kovani se je priboril v nestevilnih bojih zoper domačinska plemena. A ker je tako pravičen, dasi odločen, ga imajo domačini prav radi. Italijani ga pa cenijo za najboljšega poznavalca eritrejskih plemen.

General Rudolf Graziani, guverner Somalije in vrhovni poveljnik ondotnih čet, pa je najbolj zanimiva osebnost italijanske kolonijske zgodovine. Ker je l. 1929 tako brezobzirno zatrl domačinske upore v Cirenajki, mu pravijo Arabi, mohamedanci in kristjani, da je tripolitanski bič. Vsi krvavi boji z uporniki so se končali tako, da so bili vodje pobeseni. V teh mesecih pa je bil večinoma le v Rimu, kjer se je zdravil zaradi kačjega strupa. Da bi laškim kolonistom dokazal, da se mora zemlja, ki so jo z mečem pridobili, poljedelsko oddelati, si je na Cirenajki postavil hišo in se bavi z kmetijstvom.

Eden izmed najstarejših Mussolinijevih fašistovskih tovarišev pa je general Attilio Teruzzi, poveljnik fašistovskih milicij, ki je tudi v Afriki. Na libijskih bojiščih se je odlikoval s hrabrostjo. Iz svetovne vojne je prišel kot stotnik in je še nato koj v Libijo. Ko je v Italiji zavlada laščem, se je odpovedal službi, odšel v Rim in je posvetil svoje moči Mussoliniju. Skupaj z Mussolinijem, de Bonom, Grandijem in Balbom je vkorakal v Rim l. 1921 je postal nemestniški fašistovski tajnik, leta 1924 podtajnik notranjega ministrstva in kasneje je bil guverner v Cirenajki.

V Abesiniji je konec dezevne dobe, ki jo takole obhajajo.

Trdnjava sredi svetovne ceste: Malta

Več ko 400 let se Anglija ukvarja s politiko vojne brodovja in več ko 400 let je uspešno delovala na to, da se je postavila vedno tja, kjer je mogla nadzorovati tržišča svetovnega poslovanja. V doba, ko so druge države le mislile na politiko s kolonijami, si je znala Anglija z raznimi mirovnimi pogodbami pridobiti, navidezno prav brezpomembne točke, s katerimi si je pa pozneje utrdila svojo svetovno nadoblast. Na Dunajskem kongresu prejšnjega stoletja je pridobila Anglija otok Malto in nihče ji ni zavidal puščobne, kraske postojanke. A dandanašnji je bas otok Malta najvažnejša postojanka za obvladanje Sredozemskega morja. Anglija ima v rokah tudi vhod v Sredozemsko morje — Gibraltar —, in tudi izhod iz njega, — Port Said.

Malta je prav za prav majhna skupina otocja: Gozo, Comino in Comissoto jo obkrožajo. Prebivalstva je komaj za 200.000 in so menda sami Italijani, ki so pomešani z arabskimi priseljenci. Več ko 100 let so Angleži gospodarji Malte, vendar so govori ondi večinoma laščina. A za 10 odstotkov je na Malti angleškega vojaštva, kar je pač veliko število in kar tudi pomeni, kako se Anglija zaveda važno-

sti Malte. — Ker je Malta 100 km oddaljena od Sicilije in 300 km od Azije, je angleškemu brodovju lahko, da zapre, kadar le hoče, Tirenko in Jadransko morje in sleherni prehod v Afriko. Tudi za druge države je Malta velikega pomena in je ondi nad 30 raznih konzulatov. Na leto se pripelje k Malti več ko 40.000 ladij; pristanišče je najmoderneje, poleg njega je tudi izborna letališče. — Trgovska bilanca Malte v znesku 3 milijonov funtov na leto, je navadno velika in največ prihaja iz Italije. — Navidezno je Malta samoupravna in jo upravlja senat in parlament. A nad obojema je vladar angleški guverner, v sporih odloča angleški tajni svet.

Nekako šest tednov je odtlej, ko se je lice Malte popolnoma spremenilo. Vojaška posadka se je povečala od 10.000 mož na 25.000, a to število se raste dan na dan. Pri Malti je več skupin podmornic in mimerjev, ki morejo vse otocje čez noč obdati z minami. Pristanišče je zaklenjeno: z verigami zaprto. Nobena ladja ne sme pristati, preden ne dobi dovoljenja pristaniškega poveljstva. — Prebivalstvo je kajpada v strahu radi teh vojnih priprav. Kakor ves svet, je še bolj otok Malta, v napetem pričakovanju.

★

V restavraciji.

»Zakaj pa tako malokdaj pridete, gospod doktor?«

»Ja veste, pri nas človek ne more jesti! Komaj tobom grizljaj v usta, pa ne morem več jesti.«

»Zakaj pa ne?«

»Ker ni potem nič več na krožniku.«

Italijansko postanišče v Addis Abebi. Straža na konju.

Gospodarstvo

Italijanske državne finance
Stroški za vzhodno Afriko 6 milijard dinarjev

Pravkar je objavljeno uradno poročilo o italijanskih državnih finančah za mesec avgust in s tem za dva meseca proračunskega leta 1935-1936. saj se začne italijansko proračunsko leto 1. julija.

V avgustu so znašali državni dohodki 1.599 (julija 1.553), izdatki pa 2.103, (2.054) milj. lir. Deficit za avgust znaša 504 milj., za julij pa 501 milj., skupno 1.005 milj. lir. Lani je znašal, v avgustu deficit samo 181 milj., v juliju pa 135 milj., torej skupno v dveh mesecih 316 milj. lir. Deficit bi gotovo ostal na lanski višini, ali pa bi bil še manjši, če ne bi bilo izrednih izdatkov za vzhodno Afriko. Ti izdatki so znašali v avgustu 337, v juliju 375 milj., skupno 712 milj. Če hočemo dobiti točno sliko o italijanskih izdatkih za vzhodno Afriko, moramo pristeti še izdatke v teku preteklega proračunskega leta, ki so znašali 975 milj. lir., skupno z izdatki za julij in avgust je doslej stala Italijo vzhodnoafriška ekspedicija 1.687 milj. lir. ali preračunano na dinarje: 6.073 milijonov, zaokroženo nad šest milijard dinarjev.

Seveda se ti veliki izdatki niso dali kriti samo z izrednimi dohodki in navadnimi posojilnimi operacijami in je bilo potrebno sedaj razpisati veliko posojilo, ki pa ni fiksirano v svojem donosu in bo njegova višina pač odvisna od naporov Italije in njenih državljani. Seveda pa bo morala biti skupna vsota posojila znatna, ker znašajo sedaj izdatki za vzhodno Afriko nad 300 milj. lir. mesečno in se bodo še bolj povečevali zaradi novih transportov tako da lahko računamo na potrebno vsoto najmanj 4 milijard lir v teku enega leta.

Oglas

Rešenjem Gospodina Ministra saobraćaja GD-br. 52119/35 od 13. septembra 1935 g. odobren je raspis mednarodnog natečaja za izradu idejne skice konstrukcije novog železničkog mosta preko Save kod Zagreba.

Uslovi za ovaj natečaj na našem, francuskom ili nemačkom jeziku mogu se dobiti na Pomoćnoj blagajni Finansijskog odeljenja Generalne direkcije železnica u Beogradu, Palata Ministarstva saobraćaja ili na Blagajni Direkcije državnih železnica u Zagrebu po ceni od 48 Din u gotovu.

- Ocenevački sud sačinjavaju: Članovi:
1. g. inž. Mato Šneler, direktor oblasne direkcije u Zagrebu;
2. g. inž. Franjo Horvat, narodni poslanik i gradski većnik u Zagrebu;
3. g. inž. Rajko Kušević, vauertni profesor Tehn. fakulteta u Zagrebu i glavni urednik Tehničkog lista;
4. g. inž. Emil Krik, šef oteka Generalne direkcije železnica u Beogradu;
5. g. inž. Nenad Lancoš, šef oteka Ministarstva gradjevina u Beogradu.

- Zamenici:
1. jedan član Udruženja jugoslovenskih inženjera i arhitekata;
2. g. arh. Stjepan Hribar, član Gradskog Poglavarstva Zagreb;
3. g. inž. Borivoje Tošić, inženjer Generalne direkcije železnica u Beogradu.

Određene su sledeće nagrade:
Prva od 60.000 dinara, druga od 40.000 dinara i treća od 20.000 dinara, a osim toga tri nagrade od po 10.000 dinara za otkup drugih radova.

Radovi utakmičara sa motom i naslovom u zapečaćenom kovertu imaju se predati Gradjevinskom odeljenju Generalne direkcije železnica u Beogradu najdalje do 11. januara 1936 g. a za utakmičare van Beograda radovi moraju biti u istom roku predati pošti uz povratni recept.

Posle izvršene ocene svi radovi će se izložiti u Zagrebu za vreme od 14 dana na javno rasmatranje.

Blizi podaci mogu se dobiti u Gradjevinskom odeljenju Generalne direkcije železnica u Beogradu ili u Gradjevinskom odeljenju oblasne Direkcije u Zagrebu.

Za sporna pitanja iz ovog natečaja nadležan je izborni sud Udruženja jugoslovenskih inženjera i arhitekata.

Iz Generalne direkcije Državnih železnica u Beogradu, G. D. br. 32119/35.

Ob koncu meseca avgusta so znašala likvidna sredstva italijanske državne blagajne 1.381 milj. lir. Državni dolg pa je v avgustu narasel od 106.302 milj. lir v juliju na 107.185 milj. lir v avgustu.

Indeks cen v Italiji. V teku meseca avgusta je indeks cen na debelo v Italiji narasel za 3,16%, t. j. od 319,12 na 329,21. Istočasno je torej kupna moč lire padla. Zadnji teden so cene v veletrgovini zopet narasle posebejo za življenjske potrebščine.

Odkup inozemskih vrednostnih papirjev. Kot znano so morali vsi italijanski državljani odstopiti svoje inozemske vrednostne papirje državi, ki jim bo zanje izdala 5% državne bono. V italijanski posesti se je nahajalo zelo mnogo francoskih državnih papirjev, po tečajni vrednosti za približno 400 milj. lir. Vse te papirje skuša sedaj Italija prodati Banque de France, ki bi jih plačala z zlatom. To zlato pa bi Italija porabila za nadaljne nakupe srovin in drugih potrebščin v Franciji in drugih državah.

Letošnji pridelek koruze v Italiji. Pred nedavnim smo poročali, da bo italijanska letina pšenice dala 7,5 milj. met. stotov, torej 1,4 milj. stotov več kot lani. Ta dobri izpad pšenice pa je kompenziran z manjšim pridelkom koruze, saj ceni kmetijski minister Rossoni letino koruze letos, da bo za 25-35% manjša kot lani, torej za okoli 10 milj. met. stotov. Zaradi takega izpada letine skuša italijanska vlada zadrževati dvig cen s prodajo vskladiščene pšenice. Trenutno ima ministarstvo na razpolago 1 milj. stotov italijanske in ravno toliko inozemske pšenice.

Hmelj

Uradno poročilo tržnega nadzornika:

Zalec, 23. sept. 1935.

Položaj nadalje zelo čvrst. Drugovrstno blago, za katerega so plačali preje Din 22 in 20, se je sedaj prodalo za Din 25. Prvovrstni hmelj gre za ceno od Din 28 do 30. V Mariborju je bila 21. t. m. kupljena večja partija za ceno Din 29,50 oz. 30 in je bila po tostvarni izjavi večraj kupljena tudi v Zalcu ena partija po tej ceni.

Cenam škodljive ponudbe so danes v Zalcu v primeri z navalom hmeljarjev ob prvih ponedeljskih sezona, skoraj povsem izostale.

Zborovanje hmeljarjev v Zalcu

Od hmeljarjev iz žalske okolice sklicani protestni shod v nedeljo, 22. t. m. v Zalcu pred kolodvorom proti sistematičnemu tlačanju cen našemu hmelju vsled monopolizacije po zastopnikih inozemskega kapitala so je kljub protigataciji, omalovaževanju in 80%-ni letošnji prodaji hmelja razvil v mogočno zborovanje, na katerem je spontano, a mirno-manifestiralo okrog 2000 hmeljarjev za takšno ureditev hmeljske trgovine, da bo ta v korist narodu in državi.

G. Jošt Martin je med drugim povdaril, da je vsled stalnega, s podponudbami v inozemstvu povzročena padanja cen našega hmelja odšlo lani 30, letos 50 milijonov dinarjev v inozemstvo. Trije zastopniki inozemskega kapitala so se polastili vse naše hmeljske trgovine oz. izvoza v inozemstvo in diktirajo cene v Savinjski dolini. Dočim drugod pridelujejo slabše blago, pa to dva-ali trikrat boljše vnovičjo. Končno je prečital g. Jošt na ministra za kmetijstvo naslovljeno resolucijo, katero so zborovalci soglasno odobrili.

Zivahno akklamirani akademik g. Hodnik iz Zalca je v zanesenih besedah plediral za socialnost, pravičnost in resnično demokracijo ter večjo aktivnost tudi v hmeljarskih organizacijah predvsem v Hmelj. društvu ter se je zavzemal za slabo plačano delavstvo in za prevzem hmeljske trgovine po domačem življu v smislu predvojne vzorne ureditve, ko je 50 inozemskih tvrdk poslalo k nam 50 zastopnikov, ki so samostojno kupovali in med seboj tekmovali za naš hmelj, ne pa kakor je danes, ko si je znal en sam inozemec s podponudbami pridobiti naročila po najnižji ceni za vseh 50 tvrdk.

V tem smislu je govoril tudi g. Mahne A. iz Škofje vasi in sivolasi bivši trgovec g. Marovi Martin, ki je s tresočim glasom v stevilnih in z navedbo imen obrazložil, kako mu je s podponudbami odvzel vsa naročila za dve tvrdki semitski inozemec, ki ni plačeval naši državi nobenih davkov.

Navzočega tržnega nadzornika g. Werniga pa so ljudje zopet obsuli s pritožbami glede prevzema hmelja po nekaterih domačih trgovcih, katerim naj bi se na predlog manifestantov pri bodočem koncesioniranju absolutno ne dalo pravice za trgovanje z hmeljem.

»Kakor čredo ovac nas je gonil okoli, je menil eden od številnih kmetov-hmeljarjev, katerim je neki trgovec sistematično zavračal hmelj pri prevzemu. »In v obraz se nam je smejal, ko smo mu zapretili, da se bomo pritožili pri oblasti, so pripovedovali drugi, zadovoljni že, da so našli pri uradni osebi vsaj sočutje in razumevanje, če trenutno že ne vse stvarne pomoči.

Borza

Dne 23. sept.

Denar

Neizpremenjena sta ostala je Curih in Berlin, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling na ljubljanski borzi uvrstil na 8,00-8,70, na zagrebški borzi na 8,54-8,64 in na belgradski borzi na 8,515-8,615. Grški boni so notrali v Zagrebu 31,75-32,45, v Beogradu pa 31,65-32,35. Angleški funt se je v Zagrebu uvrstil na 232,32-233,92, v Beogradu pa popustil na 231,70-233,30. Španske pezeta je v Zagrebu notirala 5,50-5,60, v Beogradu pa 5,70 blago.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 730.261 Din.

Curih, Belgrad 7, Pariz 10,2075, London 15,1275, New York 307,75, Bruselj 51,35, Milan 15,18, Madrid 42, Amsterdam 208,15, Berlin 123,70, Dunaj 57,40, Stockholm 78, Oslo 76, Kopenhagen 67,50, Praga 12,72, Varšava 57,00, Atene 2,88, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 0,67, Buenos Aires 0,885.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je bilo danes slaba in so tečaji popustili skoraj pri vseh papirjih. Promet je bil tudi slab.

Ljubljana, 7% inv. pos. 70-80, agrarji 45-40, vojna škoda promptna 305-307, begl. obvez. 63 do 64, 8% Bler. pos. 80-82, 7% Bler. pos. 70-72, 7% pos. Drž. hip. banke 75-77, 7% stab. pos. 80 blago.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. pos. 81 bl., vojna škoda promptna 303,50-305 (304), 9., 10., 11. in 12. 807 bl., begl. obvez. 63,50-64, 8% Bler. pos. 79,50-81,50, 7% Bler. pos. 68,50-71, — Delnice: Priv. agr. banka 229-233 (228), Trboveljsko 100-110, Ista 40 bl., Oslj. sladk. tov. 120 den.

Belgrad, Drž. papirji: 7% invest. pos. 82 den. (81,50), vojna škoda promptna 303,50-307,50 (308, 307,50), begl. obvez. 66-66,50 (66,75, 66), 7% Bler. pos. 79,50 bl., 7% stabil. pos. 81-82 (81,50). — Delnice: Narodna banka 6000 bl., Priv. agr. banka 231-233 (233, 231).

Zitni trg

Novi Sad, Pšenica: be, 146-150, be, ladja Tisa 132,50-135, be, ladja Begej 132-134, slav, 147,50 do 150, srem, 147,50-152,50, ban, 146-150. Oves: be, srem, in slav, 112,50-115, R2: be, no tira. Ječmen: neizr. Koruza: be, in srem, 96-98, ban, 94-96, — Moka: be, in ban, Og in Ogg 215-235, 31,2 196-215, 31,5 175-195, 31,6 155-175, 31,7 135-145, 31,8 107,50-112,50. — Otrbi in fižol: neizr. Tendenco čvrsta. Promet srednji.

Zahvala

za nremnože pismene in ustne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli iz raznih krajev Dravske in Savske banovine ob priliki pre. hitre smrti naše nad vse ljubljane in nenadomestljive mame, gospe

Pepine Sarđoč roj. Školj

soproge šolj, upravitelja

kakor za prekrasne vence in cvetje, katere je pokojnica tako rada gojila, se vsem, prav vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, gg. kanoniku Čičku iz Jarenine, domačemu duh. svet. Vračku in učitelju Avguštinčiču za poslovljne in ganljive besede na grobu. Vsemu domačemu učitelstvu, ki je vodilo požrtvovalno pogreb in nam stalo ob strani, g. dr. J. Pihlarju iz Maribora za njegovo neutrudljivo prizadevanje, skrb in pomoč, da bi jo ohranil pri življenju; za prelepo petje učencev pred hišo žalosti, domačemu cerkvenemu zboru za ganljivo žalno petje v cerkvi in na pokopališču. Nadalje dom. gas. četi in solski mladini. Posebno zahvalo še izrekamo gg. prof. razrednikoma III. e in IV. a razr. real. gimn. iz Maribora, ki sta prišla z vsemi svojimi gojenkami in pokazala prijetni čin do pokojnice, zastopnici Obš. odb. J. S. Maribor, ge. L. Miovič, P. J. S. z zastavo, učitelstvu iz raznih krajev ter končno prav vsem, vsem številnim prijateljem in znancom ob blizu in daleč, pa tudi domačim cele fare, ki so pokojnico spremlili v tako častnem številu na njeni zadnji poti, v tiho domovanje, kjer ni tug in nadlog. Vse to sprejemto nam daje novega poguma za nadaljnje življenje in občutek, da nismo osamljeni.

Bog vsem tisočero poplačaj! Prosimo, da ohranite blago pokojnico v lepem spominu. St. Ilj v Slov. goricah, dne 22. septembra 1935.

Globoko žaluječi

Sarđoč Adam z otroci Nado, Sonjo in Mirico.

MESTNA OBČINA CELJSKA
naznanja, žalostno vest, da je dne 22. septembra 1935 umrl dolgoletni član mestnega sveta celjskega, gospod

FRANC REBEUSCHEGG

Blagega in zaslužnega pokojnika, čigar izgubo bridko obžalujemo, ohranimo trajno v hvaležnem spominu.

Celje, dne 23. septembra 1935.

Likovič Joža:

6

Na jezerišču

Megle so zalegle jezerišča. Voda se ni premaknila, le na ledinah se je toliko otekla nazaj v retovja, da se je pokazala posvalkana trava, oblateno rosje in strlo bičje ter so se dvignili koški mahu z vsami bridkostmi in težavami, ki so se držale sleherne bilke in ruše. Ajda se je pomehčala, glavice so se povesele; ko se je za hip uprla onece iznad oblačnih hrbtišč, so padale v pripekli cele lehe skupaj in vevle ter črnele.

Čez tri dni so pokopali Mreto in z njo zlat, droben medaljonek, ki mu pravimo materino esee. Radi vode ni bilo mogoče takoj pripraviti vseh poslednjih reči, oskrbeti čolne in pokop. Pogreb se je moral izvršiti po vodi; do goričevske trdnje se bodo peljali s čolni, tam bodo položili rajnko na nosila. Janez je potikal tudi pri Razorčevih, da posodijo čoln za prevoz. Z Micanko se je srečal prvikrat, odkar ju je presenetil oče pod brezami. Oba sta zardela v otročji zadregi; toda vsaka posvetnost se je umaknila pred tajno smrti. Micanka ga je potolažila in osrbevala, naj preboli materino smrt. Njen oče mu je objubil, da bo poslal čoln z veslačem; tudi sami pridejo na pogreb. Anžol temu ni ugovarjal, smrt izravna vsako nasprotstvo. Kri h krvaj, kost h kosti!

Mretin pogreb je bil skromen in brez blišča; čolni so neslišno drsli po vodni gladini, le veslaji je zahrstel namoljen vrh preplavljenih vrbe ali bičja, ob katerega je zadelo veslo. Sveče so žalostno mrlele. Nobene tolažbe, nobene bodre misli! Samo zvonovi so dvigali prastaro, vedno pretrajljivo pesem: klankali so s tožočim glasom, ki se mu je nekam mudilo čez stržene, kjer je zamiral sredi debele vode. Prava pesem brez besed!

V prvem čolnu je držal pastir star križ, na katerem se je režala mrtvaška glava, vsa rumena in neprijazna; črna tančica je bila zavezana preko posvečenih ramen, edino lepotiče, spominjajoče s

svojimi mrtvaškimi pentljami na žalost in večnost. Poleg nje ga je sedela lučarica Cila z veliko, nakrebljano svetilko, v kateri je gorela voščenska z nepremičnim, širokim planenom. Poleg ilitoših žensk so se drenjali otroci z rožami, ki so bile potrgane na oknih in zapuščenih vrtičkih.

V drugem čolnu so se peljali sosede, med njimi tudi Razorčevi. Oba gospodarja sta si pred pogrebom segla odkrito srčno v roke, jeza in ljubosumnost sta bili pozabljeni.

V tretjem čolnu je ležala rakev, položena na lesu in okrašena z rumenim evetjem, ki ni dajalo duha, ampak je povečavale žalost in turbobo. Črna barva je postala v vlažnem zraku motna, papirnate, pozlačene čipke na robu pokrova so zgubile prvotni lesk. Anžolovi so vsa pol molčali.

Pri neki topolki so čolnarji ustavili čolne in jih stisnili skupaj, povedili vesala in se odkrili. Tu nekje je bilo malo znamenje, ki ga je tudi zalila voda. To je bilo običajno počivališče, kjer so položili nosači mirliča na tla. Tu se vidi še zadnji košček domače vasi, zadnjikrat so utrnelo spomini, lepi in bridki. Lučarica je postavila svetilnico s pobožno kretinjo k vzglavju krste, nekatere ženske so vdano poklekale, prah k prahu, solza k solzi. Poslednjikrat so se dotaknile s tresočimi prsti krste in zmolele prošnje očenaše za ranko, ki zapuška domača leha. Pobožna zbranost je objela pogrebece. Tanek veter se je zaplaj v črno tančico, ki se je vila ob križu, in je razgibala, da je zaplapolala kakor bolesta slutnja, pa se zopet tesno oklenila odraslega križa. To je bil poslednji poždrav, poslednji dotiklaj stvarstva, rahlo in ljubče slovo. Bog je položil prst na svoje pravične ustnice ter delil milost uboim in pozabljenim.

Po smrti matere je postalo pri Anžolovih še bolj pušobno. Večni prepri, večna voda, večna samotna Debela megla je dolgo ležala nad poplavljenimi mahovi; iznad motne gladine so štrleli in oguljeni vrbovi jelki in brez, podobni skromnim oznanilcem nekoga drugega, prijaznejšega življe-

nja, ki ga je zakrivala kalna močvirnica. Vse je bilo potinjeno v težko sivino; nebo in vodovje, ozko ozorje, poplavljen vasi, šotišča in lehe kraj Zablata. Iz zgrnjenih oblakov je še vedno enolično rosil dež, ki je z vsako kapljo povečal brezupno otožnost sredi voda. Ob jasnih večerih se je vendar zganila temačna, vodena planjava. Bele senice so strepetale med mutastimi valovi; morda so talni tokovi dvignili truplo utopljenca; bel obraz se je poslednjikrat pojavil in vzdudil grozo. Ze se je zaznaval obris trupla, vidne so bile gube razmočene obleke, ko se je zopet ljubosumno strnila vodna gladina in zadušila poslednji vzklík.

Voda se ni otekla ves teden; gosta, modrikasta megla se ni dvignila za ped visoko. Anžolovi so z največjo muko prerediti sebe in živali; sleherni dan so čolnarji po preplavljenih ledinah in mahovih ter vlekli iz vode nagniti pridelek. Najtežje delo je moral vršiti Janez; očetove roke so odpravljale živat ter se dnevno podajala z bratom po krmu, da je za silo prebravila krike. Konaj sta se predpoldan vrnila domov s premočeno zelenjavo, se postušila, izplala vodo iz čolna in zamušila reže s suhim trebozem, že sta se morala zopet spustiti na vodo. Ta sobotni popoldan pa sta morala zelo pohiteti, da sta še enkrat odobnarila pred mrakom in nabrala zelenjavo za nedeljo. Janez je trdnino potiskal čoln mimo vrste jelk, ki so počrnele v neskončnem deževju. Vank čas se je čolnov kljun zapletel med poplavljenno bišje in nanečeno strajo, ki je zadrževalo poslo kršljivkove, da je ni mogel odnesti vrtičkasti tok. Znova je moral naravnati čoln in ga potiskati proti sredini. Veslo je nerodno drselo po zgolodani teravnici, razmočene stremenice niso vzdržale enakomernih pogonov veslačevih rok, ampak so se zvrčevale in radi spolzkosti onemogočale krepak potegljaj.

Na Zatošnji gori so se oglašili zvonovi in oznanjali bližajočo se nedeljo. Fant je pristihnil topeno zvoku, ki se ni mogel razmahniti radi po plavljenega Barja. Tako življenje! Pol leta v vodi,

pol leta v blatu in nesnagi. Saj bo vse zgnilo, pridelki, jelše, mah, bičje z izjedanimi pragi, še celo tista skrita mrtvaška ura, ki neprestano načinja in črvi škoplepa bruna v podstrežju ter moti nofni mir s presunljivim tiktakanjem. Skrivaj se je ozrl na sestro Franco, ki je slonela za začoščah, vsa premržena in trudna. Pri njej ni mogel najti tolažbe in vednih misli! Ona je bila materine narave, trpela bi in molčala do onemoglosti. Udarij je z veslom po rjavi vodi in iskal primerno mesto. Toda dolgo ni mogel najti lehe, edino povešeno jelko in okleščene vrbe so se mu zdele znane. Kamor je seglo oko, povsed se je razgrinjala voda, pusta in kalna voda. Od Bistre do Ribjeka, od velike ceste do Borovnice in novega železniškega nasipa.

Ustavila sta se pri grbnati vrbi, pod katero so običajno puščali v košnji posodje z jedjo; Janez jo je prepoznal po velikem, nerodnem sreču, ki ga je bil nekdo urezal, ko je bila pri njih na žrnadi Razorčeva Miranka. To so bili lepi, mirni časi, od katerih je ostalo samo ke to srce, do katerega ni segla voda. Valovi so prinesli od nekod prazno gneздо in pljuskali z njim v hrupavo debljo. S truden je ugotovil jamejše poplavljenne njive, iz katere so štrlele zlomljene sončnice. Zavela sta iskati buče, ki so ležale globoko na motnem dnu; delo je bilo zamudno, voda ni mirovala, ampak neprestano odplavljala čoln na stržen. S kljuko sta dotipavala buče, jih trgala od ostale rasti in dvigala k sebi. Janez se ni mogel otresti žalih misli. Pred njim se je razprostirala mrka planjava brez svetlih sanj in zvezd, polna hladu, groze in megle. Z vsakim valom je prihitala nova misel, še bridkejša in bolj črna od prejšnje. Ves nevoljen se je obrnil k sestri in omenil:

»Jaz ne vzdržim več tukaj. Z Lonussijem sem se dogovoril, da me vzame spomladi v železniško službo. Tam rabijo čuvaje, kretničarje, zavirače in vse. Za zimo bom zadel stope na ramo in šel točje proso v Podkraj Spomladi pa grem! Tudi ti si lahko prebereš, v goslinji za Ljublanico boš prevzela mesto točajke.« (Dalje sledi.)

MALI OGLASI

V malih oglasih volja vsaka beseda. **Dia 1** —; žensko-vojniški oglas **Dia 2** —. Najmanjši znesek za mali oglas **Dia 1** —. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokotnika, 3 mm visoka poltina vrstica po **Dia 2-50**. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Kroj pomočnika
sprejme Koder, Predovičeva 12, Moste. (b)

Dobro kuharico
perfektno, z dolgoletnimi spricavki, sprejemem. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 11.822. (b)

Mesar, pomočnika
takoj sprejme Jože Mesar, mesar, Sv. Petra cesta 61, Ljubljana. (b)

Služkinjo
pridno, pošteno in čisto, ki zna kuhati in je vajena otrok, takoj sprejemem. Starost 30—40 let. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 11.773. (b)

Veziške res (franž)
se takoj sprejmejo. Pomudbe na Tovarno Kunc, Ljubljana, Poljanski nasip št. 40. (b)

Pletiljo
sprejemem takoj proti dobri plači — Anica Prek, Karadičeva ul. 16, Kolezija, Trnovo. (b)

Službe iščejo

Iščem nameščenje
kot trgovski potnik, skladničnik ali kaj sličnega. Nastopim čez en mesec. Naslov v upravi «Slov.» pod št. 11.802. (a)

Prodamo

Zopet smo cenejši!
za sportni suknič 95 Din, trenchcoat 420 Din. Specialna izbira pump, modrih blaz, perila itd. Prejete, Sv. Petra c. 14. (l)

Železne postelje
zložljive, otroške, angleške in žicne vložke nudi solidno Novak, Koroska c. 8, Vetrinjska c. 7. (l)

Novo srečke
detjavne loterije beogradske kolektive prodaja Memah, Reicher & Turk, Ljubljana. (l)

Ia sube bosan. slive
zaboj 10 kg 84 Din, vreče 50 kg 325 Din, franco vsaka postaja razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Akvarij
za 38 litrov in sotor za 4 osebe ugodno prodam. Naslov v upravi «Slov.» pod št. 11.805. (l)

Fotografski atelje
v centru Beograda napredni pod eno radi družinskih razmer. Atelje dobro prosperira, je moderen, z inventarjem. Foto-iris, Beograd, Kralja Milana 39. (l)

Nogavice, rokavice
in pletenine vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Hiša v Ljubljani

takoj prodam. — Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 11.808. (p)

Lož v blizu Ljubljane

oddam. Več se poišče v upravi «Slovenca» pod št. 11.700. (p)

Prostovoljno prodam

večje vzorno opremljeno lesno industrijo; pogodi najugodnejši. Interesenti pošljite naslove upravi «Slovenca» pod «Najugodnejše». (p)

Glasba

Piano
prvo vrsten, prodam. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 11.710. (g)

Muzika

prodaja klavirje, harmonije, violine, kitare, strune in vse glasbilske potrebščine. — Popravila in uglašuje vsa glasbila strokovnjaško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4

Denar

Hranilne knjižice
prodaste ali kupite najbolje

potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko!

Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Otvoritveno naznanilo!

Čenjenemu občinstvu vladno naznanjam, da sem otvoril na vogalu Glavni trg—Stolna ulica novo

specerijsko in kolonijalno trgovino

Potrulil se bom postreči cenjene odjemalce vedno z najboljšim blagom po nizkih konkurenčnih cenah. Priporočam se za obilen obisk

IVAN LAH, specerija — kolonijale, Maribor, Glavni trg 10

Posojila

na vsako knjižico daje Slovenska banka, Ljubljana. Krokov trg 10

Kupimo

Vskovratno **zlato** kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Objave

Preklic!
Preklicujem žalivke, katere sem izrekel o ge. Zupan Vilmi, ženi tovarniškega delavca na Jesenicah, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Alojz Legat. (o)

Kmetovalci

sejte jeseni **zimsko grahorico** za svežo krmo, košnja že sredi majnika.

Dobi se pri tvrdki **Fran Pogačnik** d. z. o. z., Ljubljana, Tyrševa c. 33 v Javnih skladiščih.

Zasluzek

Postranski zaslužek
se nudi gg. zastopnikom v mestih, kjer so srezka načelstva. Ponudbe prosimo do 29. t. m. na upravo «Slovenca» pod št. 15.095 11.801. (z)

Razno

Droben oglas v «Slovenca» posreduje hitro prodajo; če želite z gotovim denarjem dati kupca in s knjižico da

Stanovanja

Stanovanje
eno- in dvosebno, pritično, se odda. Vel. Menges št. 48. (e)

Dvosebno stanovanje
solčno in čisto, oddam s 1. oktobrom na Gospodarski c. 10, Cesar. (c)

Sirite «Slovenca»!

Tudivnaši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za «Slovenca» «Domoljuba» in «Bogoljuba», naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Tinčkove in Tončkove prigode

135. Tinček žrtvuje svojo rjuho.

Ko je Primožek nepovabljen goste preganjal, je spravil splav spet k bregu in njegov prijatelj so se hitro ukrcali.

Na veliko presenečenje vseh je Tinček nenadoma prinesel iz kolibe velikansko rjuho s svoje postelje in jo začel s skrivnostnim obrazom razgrinjati.

«Kaj pa nameravaš z njo?» je vprašal Tonček in zmajal z glavo, kakor da dvomi, če je Tinček še pri pravi pameti.

«Imeniten načrt imam!» je odgovoril Tinček in obraz mu je kar žarel od navdušenja. «Veš, jaz sem se že naveličal poganjati splav z rokami.»

Kaj je storil Tinček z rjuho? Obesil jo je na dva visoka droga — in splav se je v hipu spremenil v jadnico. Pihal je ugoden veter. Splav naših junakov je plul s polnimi jadrji tja, kjer je čakal nanje dragocen zaklad.

+

Potrli neizmerno boli javljamo vsem prijateljem in znancom, da je naš srčno ljubljani soprog, preobri oca, sin, brat in stric, gospod

FRANC REBEUSCHEGG

hotelir in mesar, veleposesnik, občinski svetnik, predsednik mesarske zadrge

včeraj ob 120 nepričakovano odsel v večnost.

Nepozabnega pokojnika spremimo v torek, dne 24. t. m. ob 17 izpred mrtvašnice na mestnem pokopališču k rodbinski grobnici istotam, kjer ga položimo k večnemu počitku.

Sv. masa zadušnica se bo darovala v sredo 25. t. m. ob 17 zjutraj v Marijini cerkvi. Prosimo tihoga sožalja.

V Celju, dne 23. septembra 1935.

Mimi roj. Juvancič, soproga: Franc, Ludovik, sinova; Terezija Rebeuschegg, mati, in vse ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ker mi ni mogoče izreči vsakemu posebej zahvalo za udležbo pri pogrebu moje srčno ljubljane žene

MARIJE INKRET

za lepe vence in za veliko sočutje, se tem potom najprisrčneje zahvaljujem.

Posebno zahvalo izrekam veleč. g. dnh. svetniku p. Valerijanu Landerottu za globoko občuteno poslovilno besedo, g. okrajnemu glavarju v pok. Lajnsiču, zastopniku trg. gremija za okolico g. Blagoviču, godbi «Omladine» za pretrčljive žalostinke.

Globoko hvaležen sem tudi spoštovanim zdravnikom, gospej zdravnici ter oč. sestram zagrebske klinike za požrtvovalno skrb in nego.

Maribor, dne 23. septembra 1935.

Anton Inkret, soprog.

✝ Potrli v neizmerno žalosti javljamo vsem znancom in prijateljem, da nas je za vedno zapustil naš srčno ljubljani soprog, atek, brat, stric, svak, gospod

Albert Matjašič

posestnik in gostilničar

po mukepolni težki bolezni, previden s kolazili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo 25. septembra ob 10 dop. iz hiše žalosti na pokopališču k Sv. Jakobu v Slov. goricih.

Sv. Jakob v Slov. gor. 23. 9. 1935.

Terezija, žena — Justi, Verica, Vojteh, Srečko, Marica, Jožek, otroci — in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

+

UPRAVA ZDRUŽENJA GOSTILNICARJEV IN KAVARNARJEV V CELJU naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni član in bivši predsednik, blagi gospod

FRANC REBEUSCHEGG

hotelir, mesarski mojster itd.

dne 22. septembra 1935, v 49. letu starosti, nepričakovano v Ljubljani umrl.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v torek, dne 24. septembra 1935 ob pol petih popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Celju.

Uprava združenja in njeni člani izgubijo s pokojnikom nemurnega sodelavca, ter ga homo obdržali vedno v najčastnejšem spominu.

Celje, dne 23. septembra 1935.

UPRAVA ZDRUŽENJA

+

UPRAVA ZDRUŽENJA MESARJEV IN KLOBASICARJEV V CELJU naznanja žalostno vest, da je njen dolgoletni, zaslužni predsednik in voditelj, gospod

FRANC REBEUSCHEGG

mesar in klobasičarski mojster, hotelir itd., v Celju

dne 22. septembra 1935, v 49. letu starosti, nenadoma v Ljubljani umrl.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v torek, dne 24. septembra ob pol petih popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Celju.

Uprava združenja in njeni člani izgubijo v umrlem gospodu predsedniku najboljšega voditelja in zagovornika, ter ga homo obdržali vedno v nepozabnem in najčastnejšem spominu.

Celje, dne 23. septembra 1935.

UPRAVA ZDRUŽENJA

Ali ste že poravnali naročnino?